

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

2 päivänä maaliskuuta 2023 *

Sisällys

I	Asiaa koskevat oikeussäännöt	3
A	Kansainvälinen oikeus	3
B	Unionin oikeus	5
1.	Luontodirektiivi	5
2.	Lintudirektiivi	8
C	Puolan oikeus	10
1.	Metsälaki	10
2.	Hyvien käytäntöjen vaatimuksia koskeva asetus	11
3.	Luonnonsuojelulaki	12
4.	Ympäristötietolaki	13
5.	Ympäristönsuojelulaki	13
II	Oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely	13
III	Asian käsittelyn vaiheet unionin tuomioistuimessa	14
IV	Kanne	15
A	Ensimmäinen väite	15
1.	Lajien suojelua koskevien säännösten rikkominen	15
a)	Asianosaisten lausumat	15
b)	Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta	18

* Oikeudenkäyntikieli: puola

2. Luontotyyppien suojelua koskevien säännösten rikkominen	21
a) Asianosaisten lausumat	21
b) Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta	24
B Toinen väite	25
1. Asianosaisten lausumat	25
2. Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta	30
a) Toisen väitteen tutkimatta jättämistä koskeva oikeudenkäyntiväite	30
b) Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen	31
V Oikeudenkäyntikulut	35

Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen – Ympäristö – Direktiivi 92/43/ETY – Luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelu – 6 artiklan 1–3 kohta, 12 artiklan 1 kohdan a–d alakohta, 13 artiklan 1 kohdan a alakohta ja 16 artiklan 1 kohta – Direktiivi 2009/147/EY – Luonnonvaraisten lintujen suojelu – 4 artiklan 1 kohta, 5 artiklan a, b ja d alakohta ja 9 artiklan 1 kohta – Hyvien käytäntöjen mukainen metsänhoito – Metsänhoitosuunnitelmat – Århusin yleissopimus – Muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus – 6 artiklan 1 kappaleen b kohta ja 9 artiklan 2 kappale – Metsänhoitosuunnitelmien aineellisen ja menettelyllisen lainmukaisuuden tutkiminen – Ympäristönsuojelujärjestöjen kanneoikeus

Asiassa C-432/21,

jossa on kyse SEUT 258 artiklaan perustuvasta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevasta kanteesta, joka on nostettu 15.7.2021,

Euroopan komissio, asiamiehinhään M. Brauhoff, G. Gattinara, C. Hermes ja D. Milanowska,

kantajana,

vastaan

Puolan tasavalta, asiamiehenään B. Majczyna,

vastaajana,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Prechal sekä tuomarit M. L. Arastey Sahún (esittelevä tuomari), F. Biltgen, N. Wahl ja J. Passer,

julkisasiamies: L. Medina,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,
päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Euroopan komissio vaatii kanteellaan unionin tuomioistuinta toteamaan, että
  - Puolan tasavalta ei ole noudattanut luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 21.5.1992 annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY (EYVL 1992, L 206, s. 7), sellaisena kuin se on muutettuna 13.5.2013 annetulla neuvoston direktiivillä 2013/17/EU (EUVL 2013, L 158, s. 193; jäljempänä luontodirektiivi), 6 artiklan 1 kohdan, 6 artiklan 2 kohdan, 12 artiklan 1 kohdan a–d alakohdan, 13 artiklan 1 kohdan a ja d alakohdan ja 16 artiklan 1 kohdan sekä luonnonvaraisten lintujen suojelusta 30.11.2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/147/EY (EUVL 2010, L 20, s. 7), sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2013/17 (jäljempänä lintudirektiivi), 4 artiklan 1 kohdan, 5 artiklan a, b ja d alakohdan ja 16 artiklan 1 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se on sisällyttänyt kansalliseen järjestelmäänsä säännöksiä, joiden mukaan hyvien käytäntöjen mukainen metsänhoito ei ole ristiriidassa luontodirektiivin ja lintudirektiivin luonnonsuojelua koskevien säännösten kanssa, ja että
  - Puolan tasavalta ei ole noudattanut luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan, luettuna yhdessä SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan, SEUT 216 artiklan 2 kohdan, Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 47 artiklan sekä tiedon saantia, yleisön osallistumisoikeutta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta ympäristöasioissa koskevan yleissopimuksen, joka on allekirjoitettu Århusissa (Tanska) 25.6.1998 ja hyväksytty Euroopan yhteisön puolesta 17.2.2005 tehdyllä neuvoston päätöksellä 2005/370/EY (EUVL 2005, L 124, s. 1; jäljempänä Århusin yleissopimus), 6 artiklan 1 kappaleen b kohdan ja 9 artiklan 2 kappaleen kanssa, mukaisia velvoitteitaan, koska se on sulkenut pois ympäristönsuojelujärjestöjen mahdollisuuden hakea metsänhoitosuunnitelmiin muutosta tuomioistuimissa.

I Asiaa koskevat oikeussäännöt

A Kansainvälinen oikeus

- 2 Århusin yleissopimuksen 6 artiklan, jonka otsikko on ”Yleisön osallistuminen erityisiä toimia koskevaan päätöksentekoon”, 1 kappaleessa määrätään seuraavaa:

”Kukin sopimuspuoli:

- a) soveltaa tämän artiklan määräyksiä I liitteessä luetelluille ehdotetuille toiminnoille myönnettäviä lupia koskeviin päätöksiin,

- b) soveltaa kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti tämän artiklan määräyksiä myös sellaisia toimintoja koskeviin päätöksiin, joita ei ole lueteltu I liitteessä ja joilla voi olla merkittäviä ympäristövaikutuksia. Tätä varten sopimuspuolet päättävät, kuuluuko ehdotettu toimi näiden määräysten soveltamisalaan, ja
- c) voi päättää kansallisen lainsäädännön mukaisesti tapauskohtaisesti olla soveltamatta tämän artiklan määräyksiä ehdotettuihin maanpuolustustarkoituksia palveleviin toimiin, jos sopimuspuoli katsoo niiden soveltamisen vaikuttavan kielteisesti näihin tarkoituksiin.”

3 Kyseisen yleissopimuksen 9 artiklassa, jonka otsikko on ”Muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus”, määrätään seuraavaa:

”_ _

2. Kukin sopimuspuoli varmistaa kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti, että niillä, jotka kuuluvat yleisöön, jota asia koskee, ja

a) joiden etua asia riittävästi koskee, tai vaihtoehtoisesti

b) jotka väittävät oikeuksiensa heikentyvän, jos sopimuspuolen hallintolainkäyttöä koskevassa säännöstössä niin edellytetään, on mahdollisuus saattaa tuomioistuimessa ja/tai muussa laillisesti perustetussa riippumattomassa ja puolueettomassa elimessä minkä tahansa 6 artiklan määräysten soveltamisalaan kuuluvan päätöksen, toimen tai laiminlyönnin asiasisällön tai niihin liittyvien menettelyjen laillisuus sekä vastaavasti muiden tämän yleissopimuksen asiaankuuluvien määräysten soveltamisalaan kuuluvan päätöksen, toimen tai laiminlyönnin asiasisällön tai niihin liittyvien menettelyjen laillisuus uudelleen tutkittavaksi kansallisen lainsäädännön määräysten mukaisesti ja rajoittamatta tämän artiklan 3 kappaleen soveltamista.

Riittävä etu ja oikeuksien heikentyminen määritellään kansallisen lainsäädännön vaatimusten sekä sen tavoitteen mukaisesti, että yleisölle, jota asia koskee, annetaan laaja muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus tämän yleissopimuksen soveltamisalalla. Tätä varten jokaisen 2 artiklan 5 kappaleessa tarkoitettujen vaatimukset täyttävän valtiosta riippumattoman järjestön etua pidetään tämän kappaleen a kohdassa tarkoitettulla tavalla riittävänä. Näillä järjestöillä katsotaan myös olevan oikeuksia, joita on mahdollista loukata tämän kappaleen b kohdassa tarkoitettulla tavalla.

Tämän 2 kappaleen määräykset eivät estä sitä mahdollisuutta, että hallintoviranomainen alustavasti tutkii asian uudelleen, eivätkä ne vaikuta vaatimukseen hallinnollisten uudelleentarkastusmenettelyjen loppuunsaattamisesta ennen kuin asia saatetaan tuomioistuimessa tutkittavaksi, silloin kun kansallisessa lainsäädännössä on tällainen vaatimus.

3. Kukin sopimuspuoli varmistaa, että yleisöön kuuluvilla, jotka täyttävät mahdolliset kansallisessa lainsäädännössä asetetut vaatimukset, on tämän artiklan 1 ja 2 kappaleessa tarkoitettujen uudelleentarkastelumenettelyjen lisäksi ja niiden soveltamista rajoittamatta mahdollisuus turvautua hallinnollisiin tai tuomioistuinmenettelyihin yksityishenkilöiden ja viranomaisten sellaisten toimien tai laiminlyöntien tutkimiseksi uudelleen, jotka ovat sopimuspuolen kansallisen ympäristölainsäädännön säännösten kanssa ristiriidassa.

4. Tämän artiklan 1 kappaleen lisäksi ja sen soveltamista rajoittamatta tämän artiklan 1, 2 ja 3 kappaleessa tarkoitettujen menettelyiden tulee olla riittäviä ja tehokkaita oikeussuojakeinoja,

joihin sisältyy tarvittaessa väliaikaiset turvaamistoimenpiteet, ja niiden tulee olla oikeudenmukaisia, tasapuolisia ja nopeita eivätkä ne saa olla niin kalliita, että se olisi este menettelyyn osallistumiselle. Tämän artiklan nojalla tehdyt päätökset annetaan kirjallisesti tai kirjalliseen muotoon tallennettuina. Tuomioistuinten ja mahdollisuuksien mukaan myös muiden elinten päätökset asetetaan julkisesti saataville.

--”

B Unionin oikeus

1. Luontodirektiivi

4 Luontodirektiivin 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

a) ’suojelulla’ toimenpidekokonaisuutta, jota luontotyyppien ja luonnonvaraisten eläin- ja -kasvikantojen suotuisan suojelun tason säilyttäminen tai ennalleen saattaminen e ja i kohdan merkityksessä edellyttää;

--

j) ’alueella’ maantieteellisesti määriteltyä aluetta, joka on selvästi rajattu;

k) ’yhteisön tärkeänä pitämällä alueella’ aluetta, joka luonnonmaantieteellisellä alueella tai alueilla, joihin se kuuluu, edistää merkittävästi liitteessä I olevan luontotyypin tai liitteessä II olevan lajin suotuisan suojelun tason säilyttämistä tai ennalleen saattamista ja joka voi myös edistää merkittävästi 3 artiklassa tarkoitetun ’Natura 2000:n’ yhtenäisyyttä, ja/tai edistää osaltaan merkittävästi luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä kyseisellä luonnonmaantieteellisellä alueella tai alueilla.

Laajoilla alueilla elävien eläinlajien osalta yhteisön tärkeänä pitämät alueet vastaavat näiden lajien luontaisella levinneisyysalueella paikkoja, joissa on lajien elämälle ja lisääntymiselle välttämättömät fyysiset tai biologiset tekijät;

l) ’erityisten suojelutoimien alueella’ jäsenvaltioiden lainsäädännöllisellä, hallinnollisella ja/tai sopimusoikeudellisella toimenpiteellä osoittamaa yhteisön tärkeänä pitämää aluetta, joilla sovelletaan niiden luontotyyppien ja/tai niiden lajien kantojen, joille alue on osoitettu, suotuisan suojelun tason säilyttämistä tai ennalleen saattamista koskevia tarvittavia suojelutoimenpiteitä;

--”

5 Kyseisen direktiivin 2 artiklan sanamuoto on seuraava:

”1. Tämän direktiivin tavoitteena on edistää luonnon monimuotoisuuden säilymistä suojelemalla luontotyyppejä ja luonnonvaraista elämistöä ja kasvistoa jäsenvaltioiden sillä Euroopassa olevalla alueella, jossa perustamissopimusta sovelletaan.

2. Tämän direktiivin mukaisesti toteutetuilla toimenpiteillä pyritään varmistamaan yhteisön tärkeänä pitämien luontotyyppien ja luonnonvaraisen eläin- ja kasvilajien suotuisan suojelun tason säilyttäminen tai sen ennalleen saattaminen.

– –”

6 Mainitun direktiivin 6 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on toteutettava erityisten suojelutoimien alueilla tarvittavat suojelutoimenpiteet ja laadittava tarvittaessa tarkoituksenmukaisia käyttösuunnitelmia, jotka koskevat erityisesti näitä alueita tai jotka sisältyvät muihin kehityssuunnitelmiin, sekä tarpeellisia lainsäädännöllisiä, hallinnollisia tai sopimusoikeudellisia toimenpiteitä, jotka vastaavat liitteen I luontotyyppien ja liitteessä II esitettyjen lajien ekologisia vaatimuksia alueilla.

2. Jäsenvaltioiden on toteutettava erityisten suojelutoimien alueilla tarpeellisia toimenpiteitä luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen heikentymisen sekä niitä lajeja koskevien häiriöiden estämiseksi, joita varten alueet on osoitettu, siinä määrin kuin nämä häiriöt saattaisivat vaikuttaa merkittävästi tämän direktiivin tavoitteisiin.

3. Kaikki suunnitelmat tai hankkeet, jotka eivät liity suoranaisesti alueen käyttöön tai ole sen kannalta tarpeellisia, mutta ovat omiaan vaikuttamaan tähän alueeseen merkittävästi joko erikseen tai yhdessä muiden suunnitelmien tai hankkeiden kanssa, on arvioitava asianmukaisesti sen kannalta, miten ne vaikuttavat alueen suojelutavoitteisiin. Alueelle aiheutuvien vaikutusten arvioinnista tehtyjen johtopäätösten perusteella ja jollei 4 kohdan säännöksistä muuta johdu, toimivaltaiset kansalliset viranomaiset antavat hyväksyntänsä tälle suunnitelmalle tai hankkeelle vasta varmistuttuaan siitä, että suunnitelma tai hanke ei vaikuta kyseisen alueen koskemattomuuteen, ja kuultuaan tarvittaessa kansalaisia.

4. Jos suunnitelma tai hanke on alueelle aiheutuvien vaikutusten arvioinnin kielteisestä tuloksesta huolimatta ja vaihtoehtoisten ratkaisujen puuttuessa kuitenkin toteutettava erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien sosiaaliset tai taloudelliset syyt, jäsenvaltion on toteutettava kaikki tarvittavat korvaavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että Natura 2000:n yleinen kokonaisuus säilyy yhtenäisenä. Jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle toteutetut korvaavat toimenpiteet.

Jos kyseisellä alueella on ensisijaisesti suojeltava luontotyyppi ja/tai laji, ainoat kysymyksen tulevat näkökohdat ovat sellaisia, jotka liittyvät ihmisen terveyteen tai yleiseen turvallisuuteen tai ensisijaisen tärkeisiin suotuisiin vaikutuksiin ympäristöön taikka, komission lausunnon mukaan, muihin erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottaviin syihin.”

7 Saman direktiivin 12 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet liitteessä IV olevassa a kohdassa olevia eläinlajeja koskevan tiukan suojelujärjestelmän käyttöönottamiseksi niiden luontaisella levinneisyysalueella ja kiellättävä:

- a) kaikki näiden lajien yksilöitä koskeva tahallinen pyydystäminen tai tappaminen luonnossa;
- b) näiden lajien tahallinen häiritseminen erityisesti niiden lisääntymis-, jälkeläistenhoito-, talvehtimis- ja muuttoaikana;

- c) tahallinen munien hävittäminen tai ottaminen luonnosta;
- d) lisääntymis- tai levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen.”

8 Luontodirektiivin 13 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet liitteessä IV olevassa b kohdassa olevia kasvilajeja koskevan tiukan suojelujärjestelmän käyttöönottamiseksi ja kiellettävä:

- a) näiden kasvien tahallinen poimiminen, kerääminen, leikkaaminen, irtikiskominen tai hävittäminen luonnosta niiden luontaisella levinneisyysalueella;
- b) kyseisten lajien luonnosta otettujen yksilöiden hallussapito, kuljetus, kaupan pitäminen tai vaihtaminen ja tarjoaminen myytäväksi tai vaihdettavaksi, lukuun ottamatta niitä yksilöitä, jotka on otettu laillisesti ennen tämän direktiivin täytäntöönpanoa.”

9 Saman direktiivin 16 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole ja jollei poikkeus haittaa kyseisten lajien kantojen suotuisan suojelun tason säilyttämistä niiden luontaisella levinneisyysalueella, jäsenvaltiot voivat poiketa 12, 13 ja 14 artiklan ja 15 artiklan a ja b alakohdan säännöksistä:

- a) luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelemiseksi ja luontotyyppien säilyttämiseksi;
- b) erityisen merkittävien vahinkojen ehkäisemiseksi, jotka koskevat viljelmiä, karjankasvatusta, metsiä, kalataloutta sekä vesistöjä ja muuta omaisuutta;
- c) kansanterveyttä ja yleistä turvallisuutta koskevista tai muista erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien sosiaaliset ja taloudelliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle;
- d) näiden lajien tutkimus- ja koulutus-, uudelleensijoittamis- ja uudelleenistuttamis-tarkoituksessa ja näiden tarkoitusten kannalta tarvittavien lisääntymistoimenpiteiden vuoksi, mukaan lukien kasvien keinotekoinen lisääminen;
- e) salliakseen tarkoin valvotuissa oloissa valikoiden ja rajoitetusti tiettyjen liitteessä IV olevien lajien yksilöiden ottamisen ja hallussapidon kansallisten toimivaltaisten viranomaisten määrittelemissä rajoissa.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle kahden vuoden välein komitean laatiman mallin mukainen kertomus 1 kohdan mukaisesti täytäntöönpannuista poikkeuksista. Komissio antaa lausuntonsa näistä poikkeuksista viimeistään kahdentoista kuukauden kuluessa kertomuksen vastaanottamisesta ja ilmoittaa siitä komitealle.

– –”

2. Lintudirektiivi

10 Lintudirektiivin 1 artiklan sanamuoto on seuraava:

”1. Tämä direktiivi koskee kaikkien luonnonvaraisina elävien lintulajien suojelua jäsenvaltioiden Eurooppaan kuuluvalla alueella, johon perustamissopimusta sovelletaan. Sen tavoitteena on näiden lajien suojelu, hoitaminen ja sääntely, ja se antaa säännökset niiden hyödyntämisestä.

2. Tätä direktiiviä sovelletaan lintuihin ja niiden muniin, pesiin ja elinympäristöihin.”

11 Kyseisen direktiivin 4 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tämän direktiivin liitteessä I mainittujen lajien elinympäristöjä on suojeltava erityistoimin, jotta varmistetaan lajien eloonjääminen ja lisääntyminen niiden levinneisyysalueella.

Tässä yhteydessä kiinnitetään huomiota:

- a) lajeihin, jotka ovat vaarassa kuolla sukupuuttoon;
- b) lajeihin, jotka ovat herkkiä tietyille muutoksille niiden elinympäristössä;
- c) lajeihin, joita pidetään harvinaisina niiden pienen kannan tai alueellisesti suppean levinneisyyden takia;
- d) muihin lajeihin, jotka vaativat erityistä huomiota niiden erityislaatuisen elinympäristön vuoksi.

Arvioissa otetaan huomioon lintukantojen kehityssuunnat ja muutokset.

Jäsenvaltioiden on osoitettava erityisiksi suojelualueiksi näiden lajien suojelemiseen lukumäärältään ja kooltaan sopivimmat alueet sillä maantieteellisellä vesi- ja maa-alueella, johon tätä direktiiviä sovelletaan.

2. Jäsenvaltioiden on toteutettava vastaavat toimenpiteet sellaisten säännöllisesti esiintyvien muuttavien lajien osalta, joita ei luetella liitteessä I, ottaen huomioon niiden suojelun tarve sillä maantieteellisellä vesi- ja maa-alueella, johon tätä direktiiviä sovelletaan, kun kyseessä ovat niiden muuttoreittien varrella sijaitsevat pesimä-, sulkasato- ja talvehtimisalueet ja levähdyspaikat. – –

– –

4. Jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuilla suojelualueilla elinympäristöjen pilaantumisen tai huonontumisen sekä lintuihin vaikuttavien häiriöiden estämiseksi, jos häiriöt vaikuttaisivat merkittävästi tämän artiklan tavoitteisiin. Jäsenvaltioiden on myös näiden suojelualueiden ulkopuolella pyrittävä estämään elinympäristöjen pilaantuminen ja huonontuminen.”

12 Mainitun direktiivin 5 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on toteutettava, kuitenkin rajoittamatta 7 ja 9 artiklan soveltamista, kaikkien 1 artiklassa tarkoitettujen lintulajien yleisen suojelujärjestelmän luomiseksi tarvittavat toimenpiteet, joilla kielletään erityisesti

a) kyseisten lintujen tahallinen tappaminen tai pyydystäminen käytetystä menetelmästä riippumatta;

b) kyseisten lintujen pesien ja munien tahallinen tuhoaminen tai vahingoittaminen ja pesien siirtäminen;

--

d) lintujen tahallinen häirintä erityisesti lisääntymis- ja jälkeläisten kasvatusaikana, jos häirintä vaikuttaisi merkittävästi tämän direktiivin tavoitteisiin;

--”

13 Saman direktiivin 9 artiklan sanamuoto on seuraava:

”1. Jäsenvaltiot voivat, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, poiketa 5–8 artiklasta seuraavin perustein:

a) – kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi,

– lentoturvallisuuden turvaamiseksi,

– viljelmille, kotieläimille, metsille, kalavesille ja vesistöille koituvan vakavan vahingon estämiseksi,

– kasviston ja eläimistön suojelemiseksi;

b) tutkimus- ja opetustarkoituksessa, kannan lisäämis- ja uudelleenistutustarkoituksessa sekä tehdäkseen mahdolliseksi näitä varten tapahtuvan kasvatuksen;

c) salliakseen tiukasti valvotuissa oloissa ja valikoivasti tiettyjen lintujen pienien määrien pyydystämisen, hallussa pitämisen tai muuten asiallisen hyötykäytön.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuissa poikkeuksissa on mainittava:

a) lajit, joita poikkeukset koskevat;

b) pyydystämistä tai tappamista varten hyväksytyt välineet, laitteet ja menetelmät;

c) vaaratekijät sekä ne ajalliset ja paikalliset olot, joissa näitä poikkeuksia voidaan myöntää;

d) viranomainen, joka on valtuutettu ilmoittamaan, että vaaditut edellytykset täytetään, ja joka päättää, missä laajuudessa ja kuka saa käyttää mitäkin välineitä, laitteita ja menetelmiä;

e) suoritettavat tarkastukset.

3. Jäsenvaltioiden on annettava komissiolle vuosittain kertomus 1 ja 2 kohdan soveltamisesta.

– –”

C Puolan oikeus

1. Metsälaki

- 14 Metsistä 28.9.1991 annetun lain (ustawa o lasach; Dz. U. 1991, nro 101, järjestysnumero 444) konsolidoidun version (Dz. U. 2018, järjestysnumero 2129; jäljempänä metsälaki) 6 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Laissa käytetään seuraavia ilmaisuja:

– –

- 6) metsänhoitosuunnitelma – tiettyä aluetta varten laadittu metsänhoidon perusasiakirja, joka sisältää metsän tilan kuvauksen ja arvioinnin sekä metsänhoidon tavoitteet, tehtävät ja menetelmät

– –”

- 15 Kyseisen lain 14b §:ssä, joka otettiin käyttöön 1.1.2017 luonnonsuojelulain ja metsälain muuttamisesta 16.12.2016 annetun lain (ustawa o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz ustawy o lasach; Dz. U. 2016, järjestysnumero 2249) 2 §:llä, säädetään seuraavaa:

”1. Metsänomistajat panevat täytäntöön laissa mainitut metsänhoidon tavoitteet ja periaatteet, ja niiden on täytettävä erityisesti 9 §:n 1 momentissa, 13 §:n 1 momentissa ja 14 §:n 4 momentissa tarkoitetut velvoitteet määrittämillään tavoilla, ellei tietyn velvoitteen täyttämistä ole säädetty laissa.

– –

3. Hyvien metsänhoitokäytäntöjen vaatimuksia vastaava metsänhoito ei ole ristiriidassa erityisten luonnonvarojen, luonnonmuodostumien ja luonnonosien säilyttämistä koskevien säännösten, erityisesti luonnonsuojelusta 16.4.2004 annetun lain (ustawa o ochronie przyrody; konsolidoitu versio Dz. U. 2018, järjestysnumero 1614; jäljempänä luonnonsuojelulaki) 51 ja 52 §:n säännösten kanssa.”

- 16 Metsälain 22 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Ympäristöministeri hyväksyy valtion omistamia metsiä koskevan metsänhoitosuunnitelman ja valtion maatalousomaisuuteen kuuluvia metsiä koskevat yksinkertaistetut metsänhoitosuunnitelmat.

– –

4. Ympäristöministeri valvoo valtion omistamia metsiä koskevien metsänhoitosuunnitelmien ja valtion maatalousomaisuuteen kuuluvia metsiä koskevien yksinkertaistettujen metsänhoitosuunnitelmien täytäntöönpanoa.

--”

2. Hyvien käytäntöjen vaatimuksia koskeva asetus

17 Hyvien metsänhoitokäytäntöjen vaatimuksista säädetään hyvien metsänhoitokäytäntöjen vaatimuksista 18.12.2017 annetussa ympäristöministeriön asetuksessa (rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie Gospodarki leśnej; Dz. U. 2017, järjestysnumero 2408; jäljempänä hyvien käytäntöjen vaatimuksista annettu asetus).

18 Kyseisen asetuksen 1 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Seuraavat hyvien metsänhoitokäytäntöjen vaatimukset määritellään seuraavasti:

- 1) metsäalueella tai maa-alueella, jolle toimenpiteitä suunnitellaan, on ennen metsänhoitotöitä tehtävä paikan päällä suoritettava tarkastus suojeltavien lajien tai niille soveltuvien alueiden toteamiseksi
- 2) alueet, joilla suojeltavia lajeja esiintyy, ja suojeltaville lajeille tärkeät elinalueet on ennen metsänhoitotöiden suorittamista merkittävä väliaikaisesti, tai on muulla tavoin varmistuttava siitä, että kyseiset alueet ja paikat ovat tiedossa
- 3) jos töiden aikana havaitaan suojeltavien lajien elinalueita tai suojeltavien lajien mahdollisia elinalueita, 1 ja 2 kohtaa sovelletaan soveltuvin osin, mukaan lukien tarvittaessa töiden toteuttamistavan välitön muuttaminen ja tarpeen vaatiessa asianmukaiset toimenpiteet aiheutuvien vahinkojen minimoimiseksi tai kompensoimiseksi
- 4) kaatuneet puunrungot, pensaikot ja suuret kivet on jätettävä eläinten veteenpääsyn ja muuttamisen helpottamiseksi paikoilleen seisovien ja virtaavien vesien reuna-alueilla vähintään 10 metrin etäisyydeltä rannasta
- 5) lintujen lisääntymisaikana ei saa hakata puita, joissa on havaittu pesiviä lintuja
- 6) ontot puut on jätettävä paikoilleen, kunnes ne ovat lahonneet luonnollisesti
- 7) kuolleet puut on jätettävä paikoilleen siten, että kuolleen puuaineksen säilyminen varmistetaan, kunhan kuolleen puuaineksen määrästä ei aiheudu tulipalovaaraa tai haitallisia bioottisia tekijöitä
- 8) metsän erilliset alueet, mukaan lukien aukkopaikat ja niittyalueet, joilla on todettu avoimiin alueisiin liitettyjä suojeltuja lajeja, on säilytettävä tilassa, jota ei ole heikennetty puiden ja pensaiden poistamisella, jos tämä on tarpeellista, eikä leikkaamisella, johon liittyy biomassan poistaminen
- 9) metsäympäristössä olevat vesimuodostumat ja virtaavat vedet on jätettävä luonnolliseen tilaan tai erityistapauksissa lähelle luonnollista tilaa

- 10) virtaavia vesiä ei saa käyttää puunkuljetukseen
- 11) metsänhoitotoimien suunnittelussa ja toteuttamisessa on otettava huomioon tarve säilyttää metsäluonnon kehitysvaiheiden maisemallinen moninaisuus
- 12) on suositeltavaa varmistaa suksektion alkuvaiheen lajien osuus yksilajisessa puustossa, erityisesti koivikoissa, haavikoissa ja pajukoissa. Se osuus edellä mainituista lajeista, joka ylittää 10 prosenttia, riippuu metsän omistajan päätöksestä, kun otetaan huomioon luontoon liittyvät, sosiaaliset ja taloudelliset perusteet
- 13) ennallistamisessa ja metsittämisessä on otettava huomioon:
  - a) alueelliset luonnonolosuhteet
  - b) metsätalouden tuotannontekijöitä koskevassa lainsäädännössä tarkoitettu siementen alueellistaminen
  - c) elinympäristöolot ja luonnonympäristön tila
- 14) ennen harvennushakkuuta on valittava harvennustapa kaavaillun uudistamismenetelmän mukaan: luontainen tai metsänviljelyyn perustuva uudistaminen
- 15) luontaista uudistamista on käytettävä, jos puusto, josta itsehedelmöittyminen saa alkunsa, on korkealaatuista ja koostuu samalla alueella toivottavista lajeista ja jos luontainen uudistaminen on elinympäristöolojen ansiosta mahdollista ja jos tällaisella uudistamisella voidaan turvata yli 50 prosenttia viljellystä pinta-alasta ja puuston pysyvyys
- 16) uudistamiskypsissä puustoissa, joita hoidetaan yli 1 hehtaarin suuruisilla avohakkuilla, vanhojen puiden pistokkaat on jätettävä luonnolliseen tilaan ja ne eivät saa muodostaa enempää kuin 5 prosenttia avohakkuun pinta-alasta
- 17) avohakkuuta ei saa toteuttaa lähteiden, jokien, järvien, soiden, virtaavien vesien yläjuoksujen tai kansallisten ja uskonnollisten muistomerkkien läheisyydessä; tällaiset paikat on suositeltavaa jättää luonnonmukaisiksi vaihettumisalueiksi tai tehdä niistä sellaisia muun muassa istuttamalla pensaita, jos niitä ei ole, ja ylläpitämällä niitä
- 18) ylläpito-, korjuu- ja hakkuutöiden yhteydessä toteutettavien teknisten toimenpiteiden edellyttäessä metsäalueille voidaan jättää huoltoreiteiksi puista ja pensaista vapaita kaistaleita, joiden leveyden ja sijainnin on mahdollistettava ylläpito-, korjuu- ja hakkuutöiden toteuttaminen
- 19) metsien suojelun kemiallisia menetelmiä voidaan käyttää vain, jos muiden menetelmien käyttäminen on mahdotonta tai kohtuutonta, ja kasvinsuojeluaineiden valinnassa on aina otettava huomioon ihmisten, eläinten ja ympäristön turvallisuus.”

3. Luonnonsuojelulaki

- 19) Luonnonsuojelulain 48–50 §:ssä säädetään, että maatalousministerin kanssa yhteistyössä toimiva ympäristöministeri määrittää asetuksella muun muassa suojeltavat kasvi-, eläin- ja sienilajit sekä niitä koskevat kiellot ja suojelumenetelmät.

- 20 Kyseisen lain 51 ja 52 §:ssä säädetään suojeltavia eläin- ja kasvilajeja koskevista mahdollisista kielloista.
- 21 Mainitun lain 56 §:ssä säädetään toimivaltaisten viranomaisten mahdollisuudesta sallia saman lain 51 ja 52 §:ssä tarkoitettujen kieltojen kohteena oleva toiminta.

4. Ympäristötietolaki

- 22 Ympäristöä ja sen suojelua, yleisön osallistumista ympäristönsuojeluun ja ympäristövaikutusten arviointia koskevista tiedoista 3.10.2008 annetun lain (ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko; konsolidoitu versio Dz. U. 2018, järjestysnumero 2018; jäljempänä ympäristötietolaki) 44 §:ssä annetaan ympäristöjärjestöille oikeus osallistua yleisön osallistumista edellyttävään menettelyyn, oikeus tehdä hallintovalitus yleisön osallistumista edellyttävässä menettelyssä tehdystä päätöksestä sekä oikeus nostaa hallintotuomioistuimessa kanne tällaisesta päätöksestä.

5. Ympäristönsuojelulaki

- 23 Ympäristönsuojelusta 27.4.2001 annetun lain (ustawa – Prawo ochrony środowiska; konsolidoitu versio Dz. U. 2019, järjestysnumero 1396; jäljempänä ympäristönsuojelulaki) 323 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Henkilöt, joille on aiheutunut välitön vahingon uhka tai jotka ovat kärsineet vahinkoa laittomasta ympäristön vahingoittamisesta, voivat vaatia uhasta tai vahingoittamisesta vastuussa olevaa yhteisöä palauttamaan lainmukaisen tilanteen ja ryhtymään ehkäiseviin toimenpiteisiin, erityisesti ottamalla käyttöön välineitä tai laitteita, joiden tarkoituksena on estää uhka tai vahingoittaminen; jos tämä on mahdotonta tai kohtuuttoman vaikeaa, tällaiset henkilöt voivat vaatia uhan tai vahingoittamisen aiheuttaneen toiminnan lopettamista.

2. Jos uhka tai vahingoittaminen koskee ympäristöä yhteisenä omaisuutena, 1 momentissa tarkoitettujen vaatimuksen voivat esittää valtio, paikallinen hallintoyksikkö sekä ympäristöjärjestö.”

II Oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely

- 24 Komissio aloitti 20.12.2011 EU Pilot -menettelyn (asia EUP(2011) 2856) ja pyysi Puolan viranomaisia selventämään Puolan lainsäädännössä säädettyä poikkeusta luontodirektiivissä ja lintudirektiivissä tarkoitetuista velvoitteista metsänhoidon alalla. Komissio päätti kyseisten viranomaisten ehdottamien ratkaisujen perusteella päättää EU Pilot -menettelyn.
- 25 Komissio otti huomioon sille myöhemmin toimitetut tiedot ja kantelut ja katsoi, että unionin oikeutta oli rikottu. Se katsoi lisäksi, että Puolan oikeudessa ei taattu ympäristönsuojelujärjestöille mahdollisuutta riitauttaa metsänhoitosuunnitelmia hallinnollisessa menettelyssä ja tuomioistuinmenettelyssä, millä loukataan velvollisuutta taata tällaisille järjestöille luontodirektiivillä ja lintudirektiivillä annettuja oikeuksia koskeva oikeussuoja.

- 26 Komissio osoitti 20.7.2018 Puolan tasavallalle virallisen huomautuksen, jossa se väitti ensinnäkin, että Puolan tasavalta ei ole noudattanut luontodirektiivin 6 artiklan 1 ja 2 kohdan, 12 artiklan 1 kohdan a–d alakohdan, 13 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 16 artiklan 1 kohdan sekä lintudirektiivin 4 artiklan 1 kohdan, 5 artiklan a, b ja d alakohdan sekä 9 artiklan mukaisia velvoitteitaan sisällyttämällä kansalliseen järjestelmäänsä säännöksiä, joiden mukaan hyvien käytäntöjen vaatimusten mukainen metsänhoito ei ole ristiriidassa minkään lintudirektiivin ja luontodirektiivien soveltamisalaan kuuluvan luonnonsuojelua koskevan säännöksen kanssa. Toiseksi mainittu toimielin väitti, että Puolan tasavalta ei ollut noudattanut luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan, luettuna yhdessä SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan, SEUT 216 artiklan 2 kohdan ja perusoikeuskirjan 47 artiklan sekä Århusin yleissopimuksen 6 artiklan 1 kappaleen b kohdan ja 9 artiklan 2 kappaleen kanssa, mukaisia velvoitteitaan, koska se oli estänyt ympäristönsuojelujärjestöjä riitauttamasta tuomioistuimessa metsänhoitosuunnitelmia, joilla voi olla huomattava vaikutus Natura 2000 -alueeseen, ja sulkenut näin pois kyseisten järjestöjen luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohtaan perustuvia, metsänhoitosuunnitelmiin kohdistuvia oikeuksia koskevan tehokkaan oikeussuojan.
- 27 Puolan tasavalta vastasi viralliseen huomautukseen 20.9.2018.
- 28 Komissio antoi 26.7.2019 perustellun lausunnon, jonka Puolan tasavalta vastaanotti samana päivänä ja jossa kyseinen toimielin toisti virallisessa huomautuksessa esittämänsä väitteet ja kehotti Puolan tasavaltaa toteuttamaan perustellun lausunnon noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kahden kuukauden kuluessa perustellun lausunnon vastaanottamisesta.
- 29 Puolan tasavalta vastasi perusteltuun lausuntoon 26.9.2019 kiistäen komission väittämät jäsenyysselvoitteiden noudattamatta jättämiset ja ilmoitti komission esittämän ensimmäisen väitteen osalta, että myöhemmin annettaisiin uusia säännöksiä, joilla selvennetään voimassa olevan lainsäädännön tilaa.
- 30 Koska kyseinen vastaus ei tyydyttänyt komissiota, se päätti nostaa nyt käsiteltävän kanteen.

III Asian käsittelyn vaiheet unionin tuomioistuimessa

- 31 Vastauksena unionin tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin komissio ilmoitti 7.7.2022 päivätyllä kirjeellä, että kannekirjelmän oikeudenkäyntikielisen version vaatimusosassa esitettyihin, ensimmäiseen väitteeseen liittyviin vaatimuksiin sisältyvä maininta luontodirektiivin 13 artiklan 1 kohdan a ja d alakohdasta ja lintudirektiivin 16 artiklan 1 kohdasta johtui yksinomaan kirjoitusvirheestä, ja se oikaisi vaatimuksiaan siten, että niissä ei viitata kyseisiin säännöksiin vaan luontodirektiivin 13 artiklan 1 kohdan a alakohtaan ja lintudirektiivin 9 artiklan 1 kohtaan.
- 32 Tässä yhteydessä on muistutettava, että SEUT 258 artiklan nojalla nostetun kanteen kohde rajataan kyseisessä määräyksessä tarkoitettussa oikeudenkäyntiä edeltävässä menettelyssä ja että komission perustellun lausunnon ja kanteen on tästä syystä perustuttava yhdenmukaisiin väitteisiin (ks. vastaavasti tuomio 21.1.2016, komissio v. Kypros, C-515/14, EU:C:2016:30, 12 kohta).
- 33 Kyseinen vaatimus vastaa oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn tarkoitusta, joka on vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan se, että asianomaiselle jäsenvaltiolle annetaan yhtäältä tilaisuus alkaa noudattaa unionin oikeuteen perustuvia velvoitteitaan ja toisaalta esittää tehokkaasti

puolustautumisperusteensa komission väitteitä vastaan (ks. vastaavasti tuomio 8.3.2022, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta (Aliarvotuspetosten torjunta), C-213/19, EU:C:2022:167, 131 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 34 Nyt käsiteltävässä asiassa on todettava yhtäältä, että komissio on sekä virallisessa huomautuksessa ja perustellussa lausunnossa että kannekirjelmässä esittämässään perusteluissa viitannut jatkuvasti luontodirektiivin 13 artiklan 1 kohdan a alakohtaan ja lintudirektiivin 9 artiklan 1 kohtaan viittaamatta kannekirjelmään oikeudenkäyntikieliseen versioon sisältyvissä vaatimuksissa mainittuihin virheellisiin säännöksiin. Toisaalta virheellisten säännösten mainitseminen ei ole millään tavoin johtanut Puolan tasavaltaa harhaan, koska kyseinen jäsenvaltio on viitannut sekä vastineessaan että vastauskirjelmässään johdonmukaisesti luontodirektiivin 13 artiklan 1 kohdan a alakohtaan ja lintudirektiivin 9 artiklan 1 kohtaan.
- 35 Tästä seuraa, että Puolan tasavalta on selvästi voinut puolustautua täysimääräisesti komission esittämiä väitteitä vastaan sekä oikeudenkäyntiä edeltäneessä menettelyssä että nyt käsiteltävän kanteen yhteydessä ilman, että edellä 31 kohdassa mainitut kirjoitusvirheet olisivat vaikuttaneet mitenkään mainitun jäsenvaltion puolustautumisoikeuksiin.
- 36 Edellä esitetyn perusteella on todettava, että komission kannekirjelmän ensimmäistä väitettä on luettava siten, että se koskee luontodirektiivin 6 artiklan 1 ja 2 kohtaa, 12 artiklan 1 kohdan a–d alakohtaa, 13 artiklan 1 kohdan a alakohtaa ja 16 artiklan 1 kohtaa sekä lintudirektiiviin 4 artiklan 1 kohtaa, 5 artiklan a, b ja d alakohtaa ja 9 artiklan 1 kohtaa.

IV Kanne

A Ensimmäinen väite

1. Lajien suojelua koskevien säännösten rikkominen

a) Asianosaisten lausumat

- 37 Komissio esittää ensimmäisessä väitteessään pääasiallisesti, että se, että Puolan oikeuteen on sisällytetty säännös, jonka mukaan hyvien metsänhoitokäytäntöjen vaatimusten mukainen metsänhoito ei ole ristiriidassa lintudirektiivissä ja luontodirektiivissä säädettyjen luonnonsuojelua koskevien säännösten kanssa, merkitsee kyseisten direktiivien edellä mainittujen säännösten virheellistä täytäntöönpanoa.
- 38 Komissio muistuttaa kannekirjelmässään lajien suojelun osalta, että luontodirektiivin 12 ja 13 artiklassa ja lintudirektiivin 5 artiklassa säädetään velvollisuudesta ottaa käyttöön luontodirektiivin liitteessä IV olevassa a kohdassa lueteltuja eläinlajeja ja liitteessä IV olevassa b kohdassa lueteltuja kasvilajeja koskeva tiukka suojelujärjestelmä sekä velvollisuudesta suojella luonnonvaraisia lintuja lintudirektiivin mukaisesti. Lisäksi on niin, että vaikka luontodirektiivin 16 artiklassa ja lintudirektiivin 9 artiklassa sallitaan mainituista velvoitteista poikkeaminen, tällaisia poikkeuksia on unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan tulkittava suppeasti.
- 39 Komissio katsoo, että Puolan lainsäädäntö ei täytä asianmukaisen täytäntöönpanon vaatimuksia eikä tarjoa oikeudellista kehystä näiden kahden direktiivin mainittujen säännösten kanssa sopusoinnussa olevalle johdonmukaiselle kielto- ja poikkeusjärjestelmälle.

- 40 Komissio esittää metsälain 14b §:n 3 momentin, jossa säädetään, että hyvien metsänhoitokäytäntöjen mukainen metsänhoito ei ole ristiriidassa luonnonsuojelulain säännösten kanssa, osalta erityisesti, että hyvien käytäntöjen vaatimuksista annetussa asetuksessa ei säädetä luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta edellytyksestä, jonka mukaan poikkeaminen ei saa haitata ”kyseisten lajien kantojen suotuisan suojelun tason säilyttämistä niiden luontaisella levinneisyysalueella”.
- 41 Tässä yhteydessä komissio väittää, että kyseisessä asetuksessa ei säädetä kiellosta tai velvollisuudesta lopettaa metsänhoitotöitä tällaisilla alueilla siinä tapauksessa, että suojeltavia lajeja havaitaan.
- 42 Luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdassa ja lintudirektiivin 9 artiklan 1 kohdassa asetetuista vaatimuksista poiketen hyvien käytäntöjen vaatimuksista annetussa asetuksessa ei komission mukaan säädetä, että poikkeaminen lajien suojelua koskevista säännöistä on mahdollinen vain, ”jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole”.
- 43 Kyseisessä asetuksessa ei komission mukaan myöskään säädetä velvollisuudesta soveltaa jotakin luontodirektiivin 16 artiklassa tai lintudirektiivin 9 artiklassa mainituista poikkeamisperusteista.
- 44 Tässä yhteydessä komissio muistuttaa luontodirektiivin 12 artiklan 1 kohdan a ja c alakohdassa säädettyjen kieltojen osalta, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan kyseisissä säännöksissä tarkoitettu kyseisten lajien yksilöiden pyydystämisen tai tappamisen tahallisuutta koskeva edellytys täyttyy myös silloin, kun tekijä on pelkästään hyväksynyt tällaisen pyydystämisen tai tappamisen mahdollisuuden (ks. vastaavasti tuomio 4.3.2021, Föreningen Skydda Skogen, C-473/19 ja C-474/19, EU:C:2021:166, 51 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Sama toteamus pätee sen mukaan lintudirektiivin 5 artiklan b ja d alakohtaan.
- 45 Komissio viittaa lisäksi valtion metsistä vastaavan pääjohtajan 6.3.2018 päivätyyn kirjeeseen, joka on osoitettu valtion aluehallintojen johtajille ja jossa pääjohtaja totesi, että vaikka hyvien käytäntöjen vaatimuksista annetun asetuksen säännösten soveltaminen on vapaaehtoista, metsänomistajan on kuitenkin joka kerta saatava kyseisten säännösten vastaisten toimien tapauksessa poikkeus, toisin sanoen luonnonsuojelun alalla toimivaltaisen viranomaisen suostumus kyseessä olevien toimien toteuttamista varten. Komission mielestä kirjeessä vahvistetaan, että metsälain 14 b §:n 3 momentin tavoitteena on ottaa käyttöön yleinen vapautus velvollisuudesta hakea yksittäisiä poikkeuksia.
- 46 Puolan tasavalta vastaa vastineessaan, että luonnonsuojelulain 48–50 §:n mukaan ympäristöministeri määrittelee asetuksella ne eri suojeluluokkiin kuuluvat kasvi-, eläin- ja sienilajit, jotka edellyttävät niiden elinalueina (ja eläinten osalta myös niiden lisääntymispaikkoina tai säännöllisen oleskelun paikkoina) suojattavien alueiden määrittämistä ja joita suojataan kyseisen lain 51 ja 52 §:ssä säädetyillä kielloilla. Kyseisten säännösten mukaan erityisen arvokkaita lajeja suojellaan ympäristöministerin lajiensuojelusta antamien asetusten mukaisesti.
- 47 Hyvien metsänhoitokäytäntöjen vaatimusten sisällyttäminen Puolan oikeusjärjestykseen ei Puolan tasavallan mukaan muuttanut luonnonsuojelulain 48–50 §:ään ja täytäntöönpanoasetuksiin, joissa säädetään tiukasti suojeltuihin lajeihin kohdistuvista kielloista, perustuvia periaatteita.

- 48 Hyvien käytäntöjen vaatimuksista annettua asetusta on sen mukaan tarkasteltava ympäristötietolain sekä ympäristövahinkojen ehkäisemisestä ja korjaamisesta 13.4.2007 annetun lain (ustawa o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie; konsolidoitu versio Dz. U. 2020, järjestysnumero 2187; jäljempänä ympäristövahinkojen ehkäisemisestä ja korjaamisesta annettu laki), asiayhteydessä. Velvollisuus säilyttää lajien kantojen suotuisan suojelun taso perustuu sen mukaan mainittujen lakien säännöksiin. Niinpä se, että hyvien käytäntöjen vaatimuksista annetussa asetuksessa ei säädetä nimenomaisesti edellytyksestä, jonka mukaan kyseinen toiminta ei saa haitata ”kyseisten lajien kantojen suotuisan suojelun tason säilyttämistä niiden luontaisella levinneisyysalueella”, ei Puolan tasavallan mukaan tee siitä luontodirektiivin ja lintudirektiivin merkityksellisten säännösten vastaista.
- 49 Kyseisen asetuksen 1 §:n 3 momentin sanamuoto puhuu sen mielestä sitä komission väitettä vastaan, jonka mukaan hyvien käytäntöjen vaatimuksista annetussa asetuksessa ei säädetä velvollisuudesta lopettaa metsänhoitotöitä kyseessä olevilla alueilla.
- 50 Puolan tasavallan mukaan on niin, että jos suojeltavia lajeja havaitaan, metsänomistajan on muutettava metsänhoitotoimenpiteitä soveltamalla rajoittavia toimenpiteitä siten, että tahallinen tappaminen, hävittäminen tai häiritseminen vältetään. Jos metsänomistaja haluaa toteuttaa metsänhoitotoimenpiteitä alueella, jolla havaitaan suojeltavan lajin elinalue, hänen on saatava yksittäinen poikkeus luonnonsuojelulain 56 §:stä ilmenevillä yleisillä edellytyksillä, jotka ilmentävät luontodirektiivin 16 artiklassa ja lintudirektiivin 9 artiklassa säädettyjä edellytyksiä.
- 51 Puolan tasavalta lisää, että hyvien käytäntöjen vaatimuksista annetussa asetuksessa säädetään lajien lisäsuojasta suhteessa yleisissä säännöksissä säädettyyn suojaan. Sen mukaan on nimittäin mahdollista, että suojeltavan lajin yksilö asettuu uuteen elinpaikkaan erityisen Natura 2000 -alueen suojelutehtäviä koskevan suunnitelman laatimisen jälkeen. Tällaisessa tapauksessa metsänomistaja voi alueella vierailujen ansiosta välttää jopa tahattomat vahingolliset vaikutukset.
- 52 Koska metsälain 14b §:n 3 momentissa ei poiketa direktiivien säännöksistä, joissa vahvistetaan lajien suojelua koskevat vaatimukset, hyvien käytäntöjen vaatimuksista annetun asetuksen ei tarvitse Puolan tasavallan mukaan sisältää luontodirektiivin 16 artiklassa ja lintudirektiivin 9 artiklassa lueteltuja edellytyksiä ja seikkoja.
- 53 Puolan tasavalta väittää, että komission mainitsema 6.3.2018 päivätty valtion metsistä vastaavan pääjohtajan kirje ei sisällä metsälain 14 b §:n 3 momentin sitovaa tulkintaa.
- 54 Vastauksena komission väitteeseen, joka perustuu 4.3.2021 annettuun tuomioon Föreningen Skydda Skogen (C-473/19 ja C-474/19, EU:C:2021:166), kyseinen jäsenvaltio vastaa, että suppeasti ymmärrettynä metsänhoitotoimenpiteet eivät ole toimenpiteitä, joissa tarkoituksellisesti hävitettäisiin tai tapettaisiin suojeltujen lajien yksilöitä.
- 55 Sen mukaan komissio ei ole myöskään osoittanut, että viranomainen, joka on antanut hyvien käytäntöjen vaatimuksista annetun asetuksen, olisi halunnut sallia suojeltavan eläinlajin yksilön pyydystämisen tai tappamisen tai vähintään hyväksyä tällaisen pyydystämisen tai tappamisen mahdollisuuden.
- 56 Komissio huomauttaa vastauskirjelmässään, että Puolan tasavallan väite, jonka mukaan hyvien käytäntöjen vaatimuksista annettua asetusta sovelletaan yhdessä ympäristöalalla annettujen lakien säännösten kanssa ja sitä on tarkasteltava yhdessä niiden kanssa, ei saa tukea kyseisen asetuksen säännöksistä eikä sen soveltamiskäytännöstä.

- 57 Puolan tasavallan mainitsemasta mahdollisuudesta metsänhoitotöiden muuttamiseen komissio huomauttaa, että töiden toteuttamista koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen muuttaminen siinä tapauksessa, että asianomaisella alueella havaitaan suojeltavia lajeja, ei takaa sitä, että tällaiset toimenpiteet eivät aiheuta häiriöitä tai kyseisten suojeltavien lajien yksilöiden kuolemaa.
- 58 Vastauksena Puolan tasavallan väitteeseen, joka koskee 4.3.2021 annettua tuomiota *Föreningen Skydda Skogen* (C-473/19 ja C-474/19, EU:C:2021:166), komissio väittää, että metsänhoitotoimenpiteitä suorittavat toimijat voivat olla tietoisia elinympäristöjen tai lajien hävittämisvaarasta ja hyväksyä kyseisen riskin.
- 59 Puolan tasavalta toistaa vastauksessaan, että ympäristöministeri on asettanut luonnonsuojelulain 48–50 §:n nojalla tiettyjä lajeja koskevia kieltoja. Koska metsälain 14b §:ssä ei viitata luonnonsuojelulain mainittuihin säännöksiin, Puolan tasavallan ei voida väittää rikkoneen luontodirektiivin 12 ja 13 artiklassa ja lintudirektiivin 5 artiklassa tarkoitettuja kieltoja.
- 60 Missään hyvien käytäntöjen vaatimuksista annetun asetuksen säännöksessä ei sen mukaan myöskään säädetä poikkeuksesta luontodirektiivin 12 ja 13 artiklassa tai lintudirektiivin 5 artiklassa säädettyihin kieltoihin. Niinpä ei ole tarpeen, että kyseisessä asetuksessa ilmaistaisiin luontodirektiivin 16 artiklasta ja lintudirektiivin 9 artiklasta perustuvia edellytyksiä.
- 61 Kyseinen jäsenvaltio katsoo, että komissio tulkitsee töiden muuttamista koskevaa edellytystä liian yleisellä ja virheellisellä tavalla esittämällä sen vaatimukseksi, josta voi seurata lisääntymis- tai levähdyspaikan häiriintymistä tai niiden tuhoutuminen.
- 62 Puolan tasavalta lisää, että töiden muuttamiseen on olemassa useita tapoja, jotka riippuvat suurelta osin alueen sijainnista ja olosuhteista, töiden kestosta, lajistosta, metsäpeitteestä ja erityisesti suojelutavoitteesta ja kyseessä olevan lajin biologiasta.
- 63 Puolan tasavalta väittää 4.3.2021 annetun tuomion *Föreningen Skydda Skogen* (C-473/19 ja C-474/19, EU:C:2021:166) osalta yhtäältä, että metsänhoitotoimenpiteet eivät ole kyseisessä tuomiossa tarkoitettuja tahallisia tappamis- tai pyydystämistoimia. Toisaalta hyvien käytäntöjen vaatimuksista annetun asetuksen 1 §:n 3 momentin mukaan on niin, että jos metsänomistaja esimerkiksi paikan tarkastamisen yhteydessä havaitsee suojeltavan lajin, sen on toteutettava toimenpiteitä alkuperäisten toimiansa muuttamiseksi siten, ettei tahallista pyydystämistä tai tappamista sallita. Nämä yksityiskohtaiset säännöt ovat Puolan tasavallan mielestä mainitun tuomion mukaisia.

b) Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 64 Luontodirektiivin osalta on ensinnäkin muistutettava, että sen 12 artiklan 1 kohdassa veloitetaan jäsenvaltiot toteuttamaan tarpeelliset toimenpiteet kyseisessä säännöksessä tarkoitettuja eläinlajeja koskevan tiukan suojelujärjestelmän käyttöönottamiseksi niiden luontaisella levinneisyysalueella ja kieltämään mainitun säännöksen a–d alakohdassa luetellut toiminnot.
- 65 Erityisesti luontodirektiivin 12 artiklan 1 kohdan a alakohdassa kielletään kaikki kyseisten lajien yksilöitä koskeva tahallinen pyydystäminen tai tappaminen luonnossa, sen b alakohdassa kielletään kyseisten lajien tahallinen häiritseminen erityisesti niiden lisääntymis-, jälkeläistenhoito-, talvehtimis- ja muuttoaikana, sen c alakohdassa kielletään tahallinen munien hävittäminen tai ottaminen luonnosta, ja sen d alakohdassa kielletään lisääntymis- tai levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen.

- 66 Kyseisen direktiivin 13 artiklan 1 kohdan a alakohdassa puolestaan säädetään, että jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet sellaisen kyseisessä säännöksessä tarkoitettuja kasvilajeja koskevan tiukan suojelujärjestelmän käyttöönottamiseksi, jossa kielletään tällaisten kasvien tahallinen poimiminen, kerääminen, leikkaaminen, irtikiskominen tai hävittäminen niiden luontaisella levinneisyysalueella.
- 67 Samaan aikaan luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdassa säädetään, että jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole ja jollei poikkeus haittaa kyseisten lajien kantojen suotuisan suojelun tason säilyttämistä niiden luontaisella levinneisyysalueella, jäsenvaltiot voivat poiketa muun muassa kyseisen direktiivin 12 ja 13 artiklan säännöksistä mainitun 16 artiklan 1 kohdan a–e alakohdassa luetelluissa tapauksissa.
- 68 Toiseksi on mainittava, että lintudirektiivin 5 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava – kuitenkin rajoittamatta kyseisen direktiivin 7 ja 9 artiklan soveltamista – kaikkien mainitun direktiivin 1 artiklassa tarkoitettujen lintulajien yleisen suojelujärjestelmän luomiseksi tarvittavat toimenpiteet, joihin sisältyy muun muassa mainitun 5 artiklan a–e alakohdassa lueteltujen toimintojen kieltäminen.
- 69 Erityisesti on mainittava, että lintudirektiivin 5 artiklan a alakohdassa kielletään lintujen tahallinen tappaminen tai pyydystäminen käytetystä menetelmästä riippumatta, sen b alakohdassa kielletään niiden pesien ja munien tahallinen tuhoaminen tai vahingoittaminen ja pesien siirtäminen ja sen d alakohdassa kielletään niiden tahallinen häirintä erityisesti lisääntymis- ja jälkeläisten kasvatusaikana, jos häirintä vaikuttaisi merkittävästi kyseisen direktiivin tavoitteisiin.
- 70 Samalla jäsenvaltiot voivat lintudirektiivin 9 artiklan 1 kohdan nojalla poiketa sen 5–8 artiklasta, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, ensin mainitussa säännöksessä luetelluin perustein.
- 71 Unionin tuomioistuin on todennut yhtäältä luontodirektiivin osalta, että sen 12, 13 ja 16 artikla muodostavat yhtenäisen normikokonaisuuden, jolla pyritään varmistamaan kyseessä olevien lajien kantojen suojelu, joten kaikki poikkeukset, jotka eivät ole kyseisen direktiivin mukaisia, loukkaavat sekä sen 12 ja 13 artiklassa vahvistettuja kieltoja että sääntöä, jonka mukaan poikkeuksia voidaan myöntää saman direktiivin 16 artiklan mukaisesti (tuomio 20.10.2005, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta, C-6/04, EU:C:2005:626, 112 kohta).
- 72 Lisäksi unionin tuomioistuin on korostanut, että uhanalaiset elinympäristöt ja lajit kuuluvat Euroopan unionin luonnonperintöön, joten suojelutoimenpiteiden toteuttaminen kuuluu yhteisvastuun perusteella kaikille jäsenvaltioille, ja täsmäntänyt, että jäsenvaltioiden on kyseisen direktiivin, jossa säädetään monimutkaisista ja teknisistä ympäristöoikeuden alan säännöksistä, yhteydessä valvottava erityisesti, että niiden mainitun direktiivin täytäntöönpanemiseksi antama lainsäädäntö on selkeä ja täsmällinen (ks. vastaavasti tuomio 15.3.2012, komissio v. Puola, C-46/11, ei julkaistu, EU:C:2012:146, 26 ja 27 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 73 Toisaalta unionin tuomioistuin on todennut lintudirektiivin osalta, että perusteet, joiden nojalla jäsenvaltiot voivat poiketa kyseisessä direktiivissä säädetyistä kielloista, on toistettava riittävän selkeissä ja täsmällisissä kansallisissa säännöksissä, koska täytäntöönpanon täsmällisyys on erityisen tärkeää alalla, jossa yhteisen luonnonperinnön hoitaminen on uskottu kullekin jäsenvaltiolle niiden alueilla (tuomio 26.1.2012, komissio v. Puola, C-192/11, ei julkaistu, EU:C:2012:44, 56 kohta).

- 74 Nyt käsiteltävässä asiassa on huomattava, että metsälain 14b §:n 3 momentin mukaan hyvien metsänhoitokäytäntöjen vaatimusten mukainen metsänhoito ei ole ristiriidassa erityisten luonnonvarojen, luonnonmuodostumien ja luonnonosien säilyttämistä koskevien säännösten, erityisesti luonnonsuojelulain 51 ja 52 §:n säännösten, kanssa.
- 75 Luonnonsuojelulaille saatetaan osaksi Puolan oikeusjärjestystä luontodirektiivin ja lintudirektiivin säännökset. Erityisesti kyseisen lain 51 ja 52 §:ssä säädetään suojeltavia eläin- ja kasvilajeja koskevista kielloista, ja kyseiset säännökset on Puolan tasavallan mukaan annettu muun muassa luontodirektiivin 12 ja 13 artiklan ja lintudirektiivin 5 artiklan täytäntöön panemiseksi.
- 76 Tältä osin on todettava, että metsälain 14b §:n 3 momentti on laadittu yleisesti ja se on soveltamisalaltaan hyvin laaja. Kyseinen säännös nimittäin perustuu jo sanamuotonsakin mukaan siihen oletukseen, että hyvien käytäntöjen vaatimuksista annetun asetuksen 1 §:n mukainen metsänhoito ei ole ristiriidassa muun muassa mainittujen 51 ja 52 §:n säännösten kanssa. Tässä tilanteessa on katsottava, että sillä sallitaan mainituin edellytyksin yleinen poikkeaminen niistä kansallisen oikeuden säännöksistä, joilla luontodirektiivin 12 ja 13 artikla sekä lintudirektiivin 5 artikla pannaan täytäntöön, tällaiseen metsänhoitoon kuuluvien toimenpiteiden toteuttamiseksi, jos kyseiset toimenpiteet edellyttävät kyseisissä säännöksissä kiellettyjä toimia.
- 77 Puolan tasavallan väitteestä, jonka mukaan metsänhoito ei sisällä toimenpiteitä, joihin liittyisi tällaisia kiellettyjä toimia, on todettava, että metsänhoitotoimet voidaan metsälain 14b §:n 3 momentin nojalla sallia yleisesti myös silloin, kun niihin saattaa liittyä luontodirektiivin 12 ja 13 artiklan ja lintudirektiivin 5 artiklan täytäntöönpanemiseksi annetuissa kansallisissa säännöksissä kiellettyjä toimia ja muun muassa toimia, joilla tahallisesti hävitetään tai tapetaan suojeltavien lajien yksilöitä.
- 78 Unionin tuomioistuin on jo todennut tältä osin, että luontodirektiivin 12 artiklan 1 kohdan a–c alakohdassa säädettyjä kieltoja voidaan soveltaa metsätaloustoiminnan kaltaiseen toimintaan, jonka tarkoitus on selvästi muu kuin eläinlajien tahallinen pyydystäminen, tappaminen tai häiritseminen taikka tahallinen munien hävittäminen tai ottaminen (tuomio 4.3.2019, Föreningen Skydda Skogen, C-473/19 ja C-474/19, EU:C:2021:166, 53 kohta).
- 79 Niinpä kansalliset viranomaiset voivat tulkita ja soveltaa metsälain 14b §:n 3 momenttia siten, että se muodostaa poikkeuksen kaikista Puolan säännöksistä, joilla pannaan täytäntöön luontodirektiivin ja lintudirektiivin säännökset, ja muun muassa niistä säännöksistä, joilla pannaan täytäntöön luontodirektiivin 12 ja 13 artikla ja lintudirektiivin 5 artikla.
- 80 Tämän jälkeen on todettava, että metsälain 14b §:n 3 momentti ja hyvien käytäntöjen vaatimuksista annetun asetuksen 1 § eivät vastaa luontodirektiivin 16 artiklassa ja lintudirektiivin 9 artiklassa säädettyjä edellytyksiä, jotka jäsenvaltioiden, jotka haluavat poiketa muun muassa luontodirektiivin 12 ja 13 artiklasta sekä lintudirektiivin 5 artiklasta, on täytettävä.
- 81 Yhtäältä hyvien käytäntöjen vaatimuksista annetun asetuksen 1 §:n, jossa luetellaan kyseiset edellytykset, ja toisaalta tapauksen, joissa jäsenvaltiot voivat luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan a–e alakohdan ja lintudirektiivin 9 artiklan 1 kohdan a–c alakohdan nojalla poiketa luontodirektiivin ja lintudirektiivin säännöksistä, vertaamisen perusteella voidaan nimittäin todeta, että mainitut edellytykset eivät vastaa kyseisissä kahdessa direktiivissä mainittuja tapauksia.

- 82 Tältä osin on katsottava, että luontodirektiivin 16 artiklassa säädettyä edellytystä siitä, että muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole ja että poikkeaminen ei haittaa kyseessä olevien lajien kantojen suotuisan suojelun tason säilyttämistä niiden luontaisella levinneisyysalueella, ei mainita hyvien käytäntöjen vaatimuksista annetussa asetuksessa, eikä viimeksi mainitun toteamuksen kannalta ole merkitystä sillä, voidaanko kaikkien kyseisten edellytysten noudattamisella turvata asianomaisten lajien kantojen suotuisan suojelun tason säilymistä, kuten Puolan tasavalta vaikuttaisi olennaisilta osin väittävän. Myöskään siitä lintudirektiivin 9 artiklassa säädetystä edellytyksestä, ettei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, ei säädetä mainitun asetuksen säännöksissä.
- 83 Kuten komissio on perustellusti korostanut, hyvien käytäntöjen vaatimuksista annetun asetuksen 1 §:ssä ei myöskään millään tavoin viitata luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdassa ja lintudirektiivin 9 artiklan 1 kohdassa ilmaistuihin poikkeamisperusteisiin.
- 84 Siltä osin kuin Puolan tasavalta väittää myös, että muilla Puolan lainsäädännön säännöksillä voidaan vastata luontodirektiivin 16 artiklassa ja lintudirektiivin 9 artiklassa asetettuihin poikkeamisedellytyksiin, on kuitenkin katsottava, että jos kyseinen seikka oletettaisiin toteen näytetyksi, yhtäältä metsälain 14b §:n 3 momentissa säädetyn yleisen poikkeuksen ja toisaalta kyseisen muun lainsäädännön välillä olisi tällaisessa tilanteessa ristiriita.
- 85 Sen lisäksi, että kansallisten säännösten keskinäinen ristiriitaisuus on oikeusvarmuuden periaatteen vastaista, se myös johtaa unionin direktiivin säännösten täytäntöönpanosta vastuussa olevia hallintoviranomaisia harhaan suojelujärjestelmän soveltamista koskevien yksityiskohtien osalta (ks. vastaavasti tuomio 26.1.2012, komissio v. Puola, C-192/11, ei julkaistu, EU:C:2012:44, 58 kohta).
- 86 Tällainen riski vaikuttaa lisäksi todelliselta nyt käsiteltävässä asiassa, mikä käy ilmi komission mainitsemasta valtion metsistä vastaavan pääjohtajan 6.3.2018 päiväystä kirjeestä, joka on osoitettu valtion metsähallinnon aluetason johtajille ja josta ilmenee, että kyseisen pääjohtajan lähtökohtaletuksena on se, että metsänomistajalla ei ole velvollisuutta hankkia poikkeuslupaa sellaisia metsänhoitotoimenpiteitä varten, jotka ovat hyvien käytäntöjen vaatimusten mukaisia.
- 87 Niinpä on todettava, että Puolan lainsäätäjät ei ole noudattanut luontodirektiivin 12 artiklan 1 kohdan, 13 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 16 artiklan 1 kohdan sekä lintudirektiivin 5 artiklan a, b ja d alakohdan ja 9 artiklan 1 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se on antanut metsälain 14b §:n 3 momentin, jossa säädetään, että hyvien metsänhoitokäytäntöjen vaatimusten mukainen metsänhoito ei ole ristiriidassa erityisten luonnonvarojen, luonnonmuodostumien ja luonnonosien säilyttämistä koskevien säännösten kanssa.

2. Luontotyyppien suojelua koskevien säännösten rikkominen

a) Asianosaisten lausumat

- 88 Komissio muistuttaa kannekirjelmässään luontotyyppien suojelun osalta, että luontodirektiivin 6 artiklan 1 kohdassa ja lintudirektiivin 4 artiklan 1 kohdassa edellytetään erityisiä alueita koskevien suojelutoimenpiteiden toteuttamista. Metsälain 14b §:n 3 momentin ja hyvien käytäntöjen vaatimuksista annetun asetuksen soveltaminen merkitsee komission mukaan sitä, ettei tällaisia alueita koskevia suojelutoimenpiteitä ole enää tarpeen toteuttaa ja panna täytäntöön Puolassa, mikä on mainittujen luontodirektiivin ja lintudirektiivin säännösten vastaista.

- 89 Unionin tuomioistuin on komission mukaan todennut tältä osin, että kansalliset säännökset, joita ei ole säädetty erityisiä alueita varten ja joita ei sovelleta niihin, eivät voi täyttää luontodirektiivin 6 artiklan 1 kohdassa asetettuja vaatimuksia eikä niillä voida varmistaa kyseisen säännöksen tehokasta vaikutusta, vaan erityisiä alueita koskevien suojelutoimenpiteiden on oltava kattavia, selkeitä ja täsmällisiä (ks. vastaavasti tuomio 17.12.2020, komissio v. Kreikka, C-849/19, ei julkaistu, EU:C:2020:1047, 77 ja 85 kohta).
- 90 Koska hyvien käytäntöjen vaatimuksista annettu asetus on hyvin yleinen, se ei komission mukaan täytä edellisessä kohdassa tarkoitettuja vaatimuksia.
- 91 Komission mielestä on olemassa vaara siitä, että jos toimenpide osoittautuu metsälain 14b §:n 3 momentissa tarkoitettujen hyvien käytäntöjen mukaiseksi, se vapautuu kyseisten alueiden, mukaan lukien Natura 2000 -alueet, suojelua koskevien periaatteiden noudattamisesta. Niinpä on olemassa vaara siitä, että Natura 2000 -verkoston suojelusuunnitelmissa määritetyt suojelutoimenpiteitä ei toteuteta.
- 92 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltiot eivät kuitenkaan saa sallia toimenpiteitä, jotka voivat vaarantaa vakavasti sellaisten alueiden ekologiset ominaispiirteet, joilla on ensisijaisesti suojeltavia luontotyyppisiä ja/tai lajeja (ks. vastaavasti tuomio 24.11.2011, komissio v. Espanja, C-404/09, EU:C:2011:768, 163 kohta).
- 93 Edellä mainituista syistä ja komission sen osalta, että Puolan tasavalta on rikkonut luontodirektiivin 12 ja 16 artiklaa ja lintudirektiivin 5 ja 9 artiklaa, esittämistä syistä on komission mielestä katsottava, että metsälain 14b §:n 3 momentilla ja hyvien käytäntöjen vaatimuksista annetulla asetuksella on pantu virheellisesti täytäntöön luontodirektiivin 6 artiklan 2 kohdassa ilmaistu velvollisuus välttää luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen heikentymistä.
- 94 Puolan tasavalta vastaa vastineessaan, että Puolan lainsäädännön mukaan metsänhoitotoimenpiteiden on oltava erityisissä Natura 2000 -alueiden suojelutehtäviä koskevissa suunnitelmissa päätettyjen suojelutoimenpiteiden mukaisia.
- 95 Ympäristötietolain 46 §:n mukaan kaikkiin Natura 2000 -alueita koskeviin metsänhoitosuunnitelmiin sovelletaan ennen niiden hyväksymistä ympäristövaikutusten strategista arviointia koskevaa menettelyä, jossa arvioidaan suunniteltujen toimenpiteiden Natura 2000 -alueelle aiheuttamia vaikutuksia. Puolan tasavalta esittää, että jos luonnonsuojelulain 34 §:ssä tarkoitettut edellytykset eivät täyty, hanketta ei voida ympäristötietolain 55 §:n 2 momentin mukaan hyväksyä, jos strateginen ympäristövaikutusten arviointi osoittaa, että sillä voi olla merkittävä kielteinen vaikutus Natura 2000 -alueeseen.
- 96 Hyvien käytäntöjen vaatimuksista annetun asetuksen tavoitteena on Puolan tasavallan mukaan nimenomaan välttää ristiriita suojeltavien lajien elinympäristöihin sovellettavien Natura 2000 -alueita koskevien suojelutavoitteiden kanssa yksilöimällä tällaiset elinympäristöt ja muuttamalla tämän jälkeen niitä koskevia metsänhoitotoimenpiteitä. Koska mainittujen toimenpiteiden on oltava suojelutehtäviä koskevien suunnitelmien ja Natura 2000 -alueiden suojelusuunnitelmien mukaisia, Puolan tasavalta korostaa, että kyseisellä asetuksella ei vapauteta metsänomistajia velvollisuudesta noudattaa mainittuja suunnitelmia.
- 97 Luontodirektiivin 6 artiklan 1 ja 2 kohdan väitetyn rikkomisen osalta Puolan tasavalta katsoo, että komissio ei ole esittänyt mitään näyttöä väitteidensä tueksi vaan tyytynyt toteamaan, että on olemassa ”vaara” siitä, ettei suojelusuunnitelmissa määritettyjä suojelutoimenpiteitä toteuteta.

- 98 Lisäksi Puolan tasavalta katsoo, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan komissio ei voi luontodirektiivin 6 artiklan 2 kohdan noudattamista tutkiessaan arvioida kyseessä olevaa kansallista lainsäädäntöä ottamatta huomioon sitä normatiivista asiayhteyttä, johon kyseinen säännöstö kuuluu. Sen mukaan komission on osoitettava, että riidanalaisen lainsäädännön nojalla toteutetuilla toimenpiteillä ei tosiasiallisesti voida estää elinympäristöjen heikentymistä (tuomio 4.3.2010, komissio v. Ranska, C-241/08, EU:C:2010:114, 23 kohta).
- 99 Se korostaa erityisesti hyvien käytäntöjen vaatimuksista annetun asetuksen säännösten osalta sitä, että ne muistuttavat eri Natura 2000 -alueiden suojelutehtäviä koskevien suunnitelmien määräyksiä ja että niissä säädetään toimenpiteistä, jotka myötävaikuttavat näin luontotyyppien parantamiseen ja säilyttämiseen sekä lajeille aiheutettavien häiriöiden torjumiseen. Niinpä kyseisellä asetuksella varmistetaan Puolan tasavallan mukaan luontodirektiivin 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden parempi toteutuminen.
- 100 Komissio väittää vastauskirjelmässään, että sekä metsälain 14b §:n 3 momentin että hyvien käytäntöjen vaatimuksista annetun asetuksen selkeässä sanamuodossa poikkeus ulotetaan koskemaan luontodirektiivin 6 artiklan 1 ja 2 kohdassa ja lintudirektiivin 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja suojelutoimenpiteitä. Vaikka Puolan tasavalta korostaa perustellusti muiden suojelutoimenpiteiden olemassaoloa, se ei komission mukaan kuitenkaan ota kantaa siihen vaaraan, että säännöksiä, joilla otetaan käyttöön näin laaja poikkeaminen, tulkittaisiin kirjaimellisesti.
- 101 Komission mielestä metsälain 14b §:n 3 momentissa ja kyseisessä asetuksessa säädetty poikkeus ulottuu sellaisiin luonnonsuojelulain säännöksiin, joilla pannaan täytäntöön luontodirektiivin 6 artiklan 1 ja 2 kohta ja lintudirektiivin 4 artiklan 1 kohta, mikä jo sinänsä on kyseisten kahden direktiivin vastaista. Komissio korostaa, että mainitun poikkeuksen vaikutuksesta käytäntöjä pidetään luontodirektiivin 6 artiklan 2 kohdassa säädetyn suojeluvollisuuden mukaisina pelkästään sillä perusteella, että ne ovat hyvien käytäntöjen vaatimuksista annetun asetuksen mukaisia. Kyseinen asetus ei kuitenkaan riitä oikeuttamaan poikkeamista luontodirektiivin ja lintudirektiivin säännöksistä.
- 102 Puolan tasavalta korostaa vastauskirjelmässään, ettei komissio ole esittänyt näyttöä siitä, että hyvien käytäntöjen vaatimuksista annetun asetuksen perusteella toteutettavat metsänhoitotoimenpiteet poikkeavat erityisiä suojelutehtäviä koskevissa suunnitelmissa ja Natura 2000 -alueita koskevissa erityisissä suojelusuunnitelmissa vahvistetuista säännöistä. Luonnonsuojelulain 33 §:n 1 momentin mukaan Natura 2000 -alueella toteutettavilla metsänhoitotoimenpiteillä ei saa olla merkittävää kielteistä vaikutusta kyseisen alueen suojelutavoitteisiin. Tätä sääntöä sovelletaan Puolan tasavallan mukaan myös hyvien käytäntöjen vaatimuksista annetun asetuksen perusteella toteutettuihin metsänhoitotoimenpiteisiin.
- 103 Vastauksena komission väitteeseen, joka koskee luontodirektiivin 6 artiklan 1 ja 2 kohtaa ja lintudirektiivin 4 artiklan 1 kohtaa, Puolan tasavalta väittää, että luonnonsuojelulain 33 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään nimenomaisesti, että kaikki sellainen toiminta on kiellettyä, joka voi heikentää niiden luontotyyppien tai kasvi- ja eläinlajien elinympäristöjen tilaa, joita varten Natura 2000 -alue on osoitettu, tai haitata lajeja, joita varten Natura 2000 -alue on osoitettu. Kyseisen Puolan säännöksen sanamuoto ei jätä Puolan tasavallan mukaan mitään epäilyä siitä, että sitä sovelletaan myös silloin, kun metsänhoitotoimenpiteet toteutetaan hyvien käytäntöjen vaatimuksista annetun asetuksen perusteella.

b) Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 104 Aluksi on muistutettava, että luontodirektiivin 6 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava erityisten suojelutoimien alueilla tarvittavat suojelutoimenpiteet ja laadittava tarvittaessa tarkoituksenmukaisia käyttösuunnitelmia sekä tarpeellisia lainsäädännöllisiä, hallinnollisia tai sopimusoikeudellisia toimenpiteitä, jotka vastaavat asianomaisten luontotyyppien ja lajien ekologisia vaatimuksia.
- 105 Kyseisen 6 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava erityisten suojelutoimien alueilla tarpeellisia toimenpiteitä luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen heikentymisen sekä niitä lajeja koskevien häiriöiden estämiseksi, joita varten alueet on osoitettu, siinä määrin kuin nämä häiriöt saattaisivat vaikuttaa merkittävästi mainitun direktiivin tavoitteisiin.
- 106 Lintudirektiivin 4 artiklan 1 kohdassa säädetään, että asianomaisten lajien elinympäristöjä on suojeltava erityistoimin, jotta varmistetaan lajien eloonjääminen ja lisääntyminen niiden levinneisyysalueella.
- 107 Luontodirektiivin 6 artiklan 1 ja 2 kohdassa ja lintudirektiivin 4 artiklan 1 kohdassa säädetyn luontotyyppien suojelun osalta unionin tuomioistuin on jo todennut, että kyseiset säännökset edellyttävät kyseessä olevalla alueella suojeltujen luontotyyppien ja lajien suotuisan suojelun tason säilyttämiseksi tarpeellisten suojelutoimien lisäksi myös ja ennen kaikkea niiden tehokasta täytäntöönpanoa sillä uhalla, että ne muuten menettävät tehokkaan vaikutuksensa (tuomio 17.4.2018, komissio v. Puola (Białowieżan metsä), C-441/17, EU:C:2018:255, 213 kohta).
- 108 Lisäksi on mainittava, että luontodirektiivin 6 artiklan, jossa säädetään lajien elinympäristöjen suojelusta, täsmällisellä täytäntöönpanolla on erityinen merkitys, koska – kuten kyseisessä direktiivissä säädetään – yhteisen luonnonperinnön hoitaminen kuuluu jäsenvaltioille kunkin niistä alueella (ks. vastaavasti tuomio 17.12.2020, komissio v. Kreikka, C-849/19, ei julkaistu, EU:C:2020:1047, 78 kohta).
- 109 On kuitenkin mainittava, että – kuten edellä 76 ja 79 kohdassa todettiin – metsälain 14b §:n 3 momentissa säädetty poikkeus eläin- ja kasvilajien suojelua koskevista vaatimuksista on laadittu yleisesti ja se on soveltamisalaltaan hyvin laaja. Kansalliset viranomaiset voivat siten tulkita ja soveltaa sitä siten, että se muodostaa poikkeuksen kaikista niistä Puolan säännöksistä, joilla luontodirektiivin ja lintudirektiivin säännökset pannaan täytäntöön.
- 110 Vaikka Puolan hallitus viittaa puolustuksessaan muuhun Puolan lainsäädäntöön, jolla luontodirektiivin 6 artiklan 1 ja 2 kohta ja lintudirektiivin 4 artiklan 1 kohta pannaan täytäntöön, on siten todettava, että metsälain 14b §:n 3 momentilla ja hyvien käytäntöjen vaatimuksista annetulla asetuksella ei voida varmistaa mainittujen luontodirektiivin ja lintudirektiivin säännösten täytäntöönpanolta edellytettävää selkeyttä ja täsmällisyyttä.
- 111 Siltä osin kuin Puolan hallitus itse esittää, että kyseiset poikkeamisedellytykset ”muistuttavat” muun muassa eri Natura 2000 -alueiden suojelusuunnitelmissa määritettyjä edellytyksiä, on todettava, ettei kyseinen hallitus kiistä sitä, että ensin mainitut edellytykset eivät täysin vastaa luontodirektiivin 6 artiklan 1 ja 2 kohtaan ja lintudirektiivin 4 artiklan 1 kohtaan perustuvia vaatimuksia.

- 112 Hyvien käytäntöjen vaatimuksista annetun asetuksen 1 §:ssä tarkoitettuja hyvän metsänhoidon vaatimuksia sovelletaan joka tapauksessa yleisesti metsänhoitotoimenpiteisiin riippumatta niiden alueiden ominaispiirteistä, joilla toimenpiteitä toteutetaan, ja siten ottamatta huomioon niiden luontotyyppien ja lajien ominaispiirteitä, joihin toimenpiteet voivat vaikuttaa. Tästä seuraa, että kyseisten vaatimusten noudattamisella ei voida taata, että luontodirektiivin 6 artiklan 1 ja 2 kohtaan ja lintudirektiivin 4 artiklan 1 kohtaan perustuvat erityiset edellytykset, jotka liittyvät konkreettisiin luontotyyppeihin ja lajeihin, täyttyvät.
- 113 Niinpä on todettava, että Puolan lainsäätäjät ei ole noudattanut luontodirektiivin 6 artiklan 1 ja 2 kohdasta ja lintudirektiivin 4 artiklan 1 kohdasta johtuvia velvoitteitaan, koska se on antanut metsälain 14b §:n 3 momentin, jossa säädetään, että hyvien metsänhoitokäytäntöjen vaatimusten mukainen metsänhoito ei ole ristiriidassa erityisten luonnonvarojen, luonnonmuodostumien ja luonnonosien säilyttämistä koskevien säännösten kanssa.
- 114 Kaiken edellä esitetyn perusteella ensimmäinen väite, joka koskee luontodirektiivin 6 artiklan 1 ja 2 kohdan, 12 artiklan 1 kohdan, 13 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 16 artiklan 1 kohdan sekä lintudirektiivin 4 artiklan 1 kohdan, 5 artiklan a, b ja d alakohdan ja 9 artiklan 1 kohdan rikkomista, on perusteltu.

B Toinen väite

1. Asianosaisten lausumat

- 115 Komissio väittää kannekirjelmässään, että koska metsälaissa annetaan metsänhoitosuunnitelmille vain hallinnonsisäinen luonne, ympäristönsuojelujärjestöjen oikeuksia ei ole taattu. Toimi, jolla tällainen suunnitelma hyväksytään, ei nimittäin komission mukaan ole luonteeltaan hallintopäätös, koska metsälain 22 §:n 1 momentissa ei viitata hallintopäätökseen, vaikka samassa laissa säädetään nimenomaisesti hallintopäätöksen muodon noudattamisesta hallintoelinten muiden toimien osalta.
- 116 Naczelný Sąd Administracyjny (ylin hallintotuomioistuin, Puola) oikeuskäytännössä vahvistetaan komission mukaan, että metsänhoitosuunnitelmien hyväksymistoimet ovat luonteeltaan yksinomaan hallinnonsisäisiä. Kyseinen Puolan ylin hallintotuomioistuin vahvisti 12.3.2014 antamassaan tuomiossa (II OSK 2477/12) sen, että ympäristönsuojelujärjestön metsänhoitosuunnitelmasta nostama kanne voidaan jättää tutkimatta, koska ympäristöministeriön toimi, jolla kyseinen suunnitelma hyväksyttiin, ei ollut hallintopäätös, josta voitaisiin nostaa kanne tuomioistuimessa.
- 117 Naczelný Sąd Administracyjny hyväksyi komission mukaan samoin perustein 17.10.2017 antamassaan määräyksessä (II OSK 2336/17) sen, että Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie (Varsovan voivodikunnan hallintotuomioistuin, Puola) oli jättänyt tutkimatta Rzecznik Praw Obywatelskichin (oikeusasiamies, Puola) ympäristöministerin toimesta, jolla hyväksytään metsänhoitosuunnitelman liite, nostaman kanteen.
- 118 Koska metsänhoitosuunnitelman hyväksymismenettely on siis luonteeltaan ”hallinnonsisäinen”, sen ei katsota olevan yleisön osallistumista edellyttävä menettely. Niinpä ympäristönsuojelujärjestöiltä evätään tällaisten suunnitelmien osalta menettelylliset oikeudet, joihin kuuluu ympäristötietolain 44 §:n 1–3 momentissa ilmaistu oikeus nostaa

hallintotuomioistuimessa kanne tällaisen menettelyn yhteydessä tehdystä päätöksestä, ja niillä on ainoastaan toimivalta esittää huomautuksia ja ehdotuksia viimeksi mainitun lain 39–41 §:n mukaisesti.

- 119 Komission mukaan tämä oikeudellinen tilanne on ristiriidassa luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan ja Århusin yleissopimuksen 9 artiklan 2 kappaleen sekä unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön kanssa.
- 120 Unionin tuomioistuin on komission mukaan todennut tältä osin, että Århusin yleissopimuksen 2 artiklan 5 kappaleessa asetetut edellytykset täyttävän ympäristöjärjestön on voitava riitauttaa kyseisen yleissopimuksen 9 artiklan 2 kappaleessa tarkoitettulla oikeussuojakeinolla sekä päätös siitä, ettei asianmukaista arviointia suunnitelman tai hankkeen vaikutuksista kyseessä olevalle alueelle tehdä, että tarvittaessa myös suoritettu arviointi, jos siinä on tehty virheitä (ks. vastaavasti tuomio 8.11.2016, Lesoochranárske zoskupenie VLK, C-243/15, EU:C:2016:838, 58–61 kohta).
- 121 Tältä osin komissio väittää, että metsänhoitosuunnitelmia on pidettävä luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuina suunnitelmina tai hankkeina ja Århusin yleissopimuksen 6 artiklan 1 kappaleen b kohdassa tarkoitettuina ”päätöksinä”. Niinpä metsänhoitosuunnitelmiin sovelletaan sen mukaan kyseisen yleissopimuksen 9 artiklan 2 kappaletta, mistä seuraa, että ympäristönsuojelujärjestöjen on voitava osallistua metsänhoitosuunnitelmien ympäristövalvontaa koskeviin menettelyihin sekä saattaa asia tuomioistuimen tai muun riippumattoman ja puolueettoman elimen käsiteltäväksi oikeuksiensa suojaamiseksi.
- 122 Komission mukaan unionin tuomioistuin on todennut luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitettun ilmaisun ”suunnitelma tai hanke” osalta, että kyseisessä säännöksessä käytetty ilmaisu ”hanke” on laajempi kuin tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista 13.12.2011 annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2011/92/EU (EUVL 2012, L 26, s. 1) sisältyvä sama ilmaisu (tuomio 7.11.2018, Coöperatie Mobilisation for the Environment ym., C-293/17 ja C-294/17, EU:C:2018:882, 65 ja 66 kohta).
- 123 Koska useat metsänhoitotoimenpiteet vastaavat direktiivin 2011/92 1 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettua suppeampaa hankkeen määritelmää, niitä on komission mukaan pidettävä sitä suuremmalla syyllä myös luontodirektiivissä tarkoitettuina ”hankkeina” (ks. vastaavasti tuomio 29.7.2019, Inter-Environnement Wallonie ja Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen, C-411/17, EU:C:2019:622, 123 kohta).
- 124 Komissio muistuttaa sen Puolan tasavallan väitteen osalta, jonka mukaan Århusin yleissopimusta ei voida soveltaa käsiteltävässä asiassa, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan kaikki luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan perusteella toteutetut toimenpiteet kuuluvat kyseisen yleissopimuksen 9 artiklan 2 kappaleen soveltamisalaan (tuomio 8.11.2016, Lesoochranárske zoskupenie VLK, C-243/15, EU:C:2016:838, 56 kohta).
- 125 Lisäksi 14.1.2021 annetusta tuomiosta Stichting Varkens in Nood ym. (C-826/18, EU:C:2021:7, 58 kohta) ilmenee komission mukaan, että ympäristönsuojelujärjestöillä on oltava oikeus saattaa asiansa käsitellyksi tuomioistuimessa riippumatta siitä, ovatko ne osallistuneet asianomaista suunnitelmaa tai hanketta koskevaan päätöksentekomenettelyyn.

- 126 Puolan tasavalta väittää vastineessaan aluksi, että toinen väite on jätettävä tutkimatta siitä syystä, ettei se täytä unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä vahvistettuja selkeyden ja täsmällisyyden vaatimuksia. Sen mukaan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä määriteltyihin vastaavuus- ja tehokkuusperiaatteisiin, joita sovelletaan luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohtaan, luettuna yhdessä SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan ja perusoikeuskirjan 47 artiklan kanssa, perustuvan suojelun taso on nimittäin erilainen kuin Århusin yleissopimuksen 9 artiklan 2 kappaleeseen perustuvan suojelun taso.
- 127 Sen mielestä komissio ei ole myöskään selittänyt, miksi sen kannekirjelmän toinen väite koskee ainoastaan sitä, että ympäristöjärjestöjen on mahdotonta riitauttaa metsänhoitosuunnitelmien hyväksymistä koskevia toimia tuomioistuimessa, vaikka Århusin yleissopimuksen 9 artiklan 2 kappaleesta ilmenee, että tällainen oikeus olisi oltava laajemmalla yksityisten ryhmällä eli yleisöllä, jota asia koskee.
- 128 Puolan tasavalta katsoo, että toinen väite on joka tapauksessa perusteeton.
- 129 Kyseinen jäsenvaltio muistuttaa tässä yhteydessä unionin tuomioistuimen todenneen, että luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan soveltamisalaan kuuluvat päätökset kuuluvat Århusin yleissopimuksen 9 artiklan 2 kappaleen soveltamisalaan vain, jos niihin sovelletaan kyseisen yleissopimuksen 6 artiklan 1 kappaleen b kohtaa eli vain silloin, jos ne koskevat viimeksi mainitussa määräyksessä tarkoitettuja ”toimintoja” (ks. vastaavasti tuomio 8.11.2016, Lesoochranárske zoskupenie VLK, C-243/15, EU:C:2016:838, 57 kohta).
- 130 Puolan tasavalta lisää, että mainittuun tuomioon johtaneen asian kohde liittyi erityiseen toimintaan eikä, kuten nyt käsiteltävässä asiassa, metsänhoitosuunnitelmien kaltaisten suunnitteluasiakirjojen arviointiin.
- 131 Kyseinen jäsenvaltio katsoo, että metsänhoitosuunnitelma on joko suunnitelma tai strategia tai ohjelma ja kuuluu siten Århusin yleissopimuksen 7 artiklan soveltamisalaan. Se katsoo tältä osin, että kyseisen yleissopimuksen 6 artiklan 3, 4 ja 8 kappaleessa asetettuja vaatimuksia on noudatettava. Sen sijaan minkään perusteella ei sen mielestä voida katsoa, että metsänhoitosuunnitelmaa voitaisiin pitää mainitun yleissopimuksen 6 artiklan 1 kappaleen b kohdassa tarkoitettuna ”ehdotettuna toimenä”.
- 132 Tästä seuraa sen mielestä, että ”hanke” on toimi (suoritus, toimenpide), kun taas ”suunnitelma” on asiakirja (suunnitelma, ohjelma), jonka viranomainen laatii tai hyväksyy erityisessä lakisääteisessä menettelyssä ja jota edellytetään lain säännöksissä.
- 133 Puolan tasavalta toteaa, että Århusin yleissopimuksen 6 artiklan 1 kappaleen b kohdan mukaan kyseisen yleissopimuksen sopimuspuolet päättävät kussakin tapauksessa, kuuluuko ehdotettu toimi mainitun yleissopimuksen 6 artiklan soveltamisalaan. Unionin oikeudesta tai Puolan oikeudesta ei kuitenkaan seuraa, että kyseistä säännöstä sovellettaisiin metsänhoitosuunnitelmiin.
- 134 Mainittuja metsänhoitosuunnitelmia ei myöskään voida Puolan tasavallan mielestä pitää toiminnalliselta ja teleologiselta kannalta hankkeina.
- 135 Metsänhoitosuunnitelmien päätavoitteena on metsien kestävyys, jatkuvuus ja elinkelpoisuuden säilyttäminen. Kannekirjelmässään komissio kuitenkin ymmärtää virheellisesti metsänhoidon useina erillisinä hankkeina. Puolan tasavallan mielestä komissio käsittelee kysymystä puiden hakkaamisesta eli puunkorjuusta erillään tulevista uudistuksista ja muista

metsänhoitotoimenpiteistä ja jättää huomiotta sen, että kaikki tällaiset toimenpiteet suunnitellaan kymmeneksi vuodeksi ja että tällaiset ajanjaksot ovat todellisuudessa osia jatkuvassa ja keskeytymättömässä kestävässä metsänhoidon prosessissa.

- 136 Kyseinen jäsenvaltio päättää, ettei komissio ole osoittanut, että metsänhoitosuunnitelma on Århusin yleissopimuksessa tarkoitettu ”toiminto” ja että se sisältyy tästä syystä kyseisen yleissopimuksen 9 artiklan 2 kappaleen soveltamisalaan.
- 137 Puolan tasavalta väittää komission kannekirjelmässä mainitun Puolan tuomioistuinten oikeuskäytännön osalta, ettei kyseinen oikeuskäytäntö riitä tukemaan kyseisen toimielimen toisen väitteen yhteydessä esittämiä perusteluja.
- 138 Tarkemmin sanottuna *Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie* 30.4.2009 (IV SA v. Wa 2036/08), 14.6.2012 (IV SA v. Wa 516/12) ja 28.1.2015 (IV SA v. Wa 2004/14) antamat tuomiot vahvistavat Puolan tasavallan mukaan sen, että ympäristöministerillä on velvollisuus tehdä metsänhoitosuunnitelmien hyväksymistä koskevat toimet hallintopäätöksen muodossa.
- 139 *Naczelny Sąd Administracyjny*n oikeuskäytännössä on sen mukaan lisäksi vahvistettu, että hallintotuomioistuimilla on velvollisuus tulkita kansallista säännöstöä unionin oikeuden mukaisesti. Metsänhoitosuunnitelmien tapauksessa hallintotuomioistuinten noudattama unionin oikeuden mukainen tulkintatapa voi Puolan tasavallan mukaan johtaa päätelmään, jonka mukaan toimi, jolla metsänhoitosuunnitelma hyväksytään, on hallintopäätös, johon ympäristöjärjestöt voivat hakea muutosta ympäristötietolain 44 §:n 3 momentin nojalla.
- 140 Puolan tasavalta lisää, että Puolan lainsäädännön mukaan yleisen tuomioistuimen käsiteltäväksi voidaan saattaa kanne, jolla pyritään olennaisilta osin riitauttamaan metsänhoitosuunnitelma eli mainittujen suunnitelmien täytäntöön panemiseksi toteutettavat toimet.
- 141 Puolan tasavalta täsmentää myös, että toinen väite on asiallisesti perusteeton. Se esittää siltä osin kuin komissio vetoaa luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan rikkomiseen, että kyseisen väitteen pitäisi koskea ainoastaan niitä metsänhoitosuunnitelmia, jotka voivat vaikuttaa Natura 2000 -alueisiin merkittävästi joko erikseen tai yhdessä muiden suunnitelmien ja hankkeiden kanssa ja joiden vaikutukset mainittuihin alueisiin on tämän vuoksi arvioitava asianmukaisesti. Vain osa metsänhoitosuunnitelmien kattamista metsistä kuuluu kuitenkin Natura 2000 -alueisiin. Toisen väitteen yhteydessä esittämässään perusteluissa komissio ei ole Puolan tasavallan mukaan kuitenkaan tehnyt mitään eroa näiden kahden tilanteen välillä.
- 142 Komissio huomauttaa vastauskirjelmässään, että Puolan tasavallan toisen väitteen osalta esittämä oikeudenkäyntiväite on perusteeton.
- 143 Puolan tasavallan mukaan unionin tuomioistuin on 8.11.2016 antamassaan tuomiossa *Lesoochranárske zoskupenie VLK* (C-243/15, EU:C:2016:838, 63 kohta) myöntänyt, että perusoikeuskirjan 47 artiklaa voidaan lukea yhdessä Århusin yleissopimuksen 9 artiklan 2 kappaleen kanssa. Lisäksi se katsoo, että unionin tuomioistuin on 3.10.2019 annetussa tuomiossa *Wasserleitungsverband Nördliches Burgenland ym.* (C-197/18, EU:C:2019:824, 32 kohta) ja 14.1.2021 annetussa tuomiossa *Stichting Varkens in Nood ym.* (C-826/18, EU:C:2021:7, 64 kohta) todennut, että perusoikeuskirjan 47 artiklalla on itsenäinen merkitys vain silloin, kun arvioidaan tehokasta oikeussuojaa koskevan oikeuden rajoittamisen

oikeuttamisperustetta. Nyt käsiteltävän asian kohteena ei kuitenkaan ole kyseisen oikeuden rajoittaminen vaan se, ettei ympäristönsuojelujärjestöillä ole mahdollisuutta saada asiaansa tuomioistuimen käsiteltäväksi.

- 144 Vastauksena Puolan tasavallan väitteeseen, jonka mukaan ”hankkeen” tai ”suunnitelman” määritelmän pitäisi määräytyä direktiivin 2011/92 ja tiettyjen suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista 27.6.2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/42/EY (EYVL 2001, L 197, s. 30) mukaisesti, komissio muistuttaa, että metsänhoitosuunnitelman hyväksymisen ja metsänhoitotoiminnan muodossa toteutettavan ympäristöön kohdistuvan toimenpiteen välillä ei ole olemassa mitään muuta tällaisten toimien hyväksymisvaihetta, joka voisi johtaa hallintopäätökseen, joka voidaan riitauttaa joko hallintomenettelyssä tai tuomioistuimessa.
- 145 Sen kansallisen oikeuskäytännön osalta, johon Puolan tasavalta on vedonnut vastineessaan tueksi väitteelleen, jonka mukaan metsänhoitosuunnitelma voidaan riitauttaa tuomioistuimessa, komissio esittää, että kyseinen jäsenvaltio viittaa hierarkkisesti alemman tuomioistuimen ratkaisuihin, kun taas komission väitteet perustuvat Naczelny Sąd Administracyjny oikeuskäytäntöön.
- 146 Puolan tuomioistuinten mahdollisuus noudattaa unionin oikeuden mukaista tulkintaa ei voi komission mukaan missään tapauksessa vapauttaa Puolan lainsäätäjää velvollisuudestaan korjata se, ettei Puolan lainsäädäntö ole sopusoinnussa unionin oikeuden kanssa.
- 147 Puolan hallintolainkäyttölain 221 §:n mukainen oikeus tehdä kanteluja ja ehdotuksia ei komission mielestä anna mahdollisuutta saattaa asiaa hallintotuomioistuimen käsiteltäväksi metsänhoitosuunnitelman hyväksymistä koskevan päätöksen riitauttamiseksi.
- 148 Siltä osin kuin kyse on mahdollisuudesta hakea muutosta hallintotuomioistuimessa päätökseen, joka koskee hankkeille, joiden ympäristövaikutukset on arvioitava, asetettavia ympäristöön liittyviä edellytyksiä, komissio korostaa, että metsälain säännösten mukaan metsänhoitosuunnitelmaa ei pidetä hankkeena, joka edellyttää tällaista arviointia ja ympäristölupaa.
- 149 Vastauksena Puolan tasavallan väitteeseen, jossa viitataan ympäristönsuojelulain 322–324 §:ään, komissio väittää, että ympäristönsuojelujärjestöt eivät voi siviilikanteilla riitauttaa suoraan metsänhoitosuunnitelmaa tuomioistuimissa. Kyseinen kannetyyppi koskee komission mukaan ympäristövahinkoihin liittyvää korvausvastuuta, koska yleinen tuomioistuin, jonka käsiteltäväksi kanne on saatettu, ei voi poistaa Puolan oikeusjärjestyksestä sääntöjenvastaisesti laadittua metsänhoitosuunnitelmaa.
- 150 Puolan tasavalta väittää vastauskirjelmässään, ettei komissio ole ilmoittanut, onko sen mukaan mahdollista, että sama toimi, tässä tapauksessa metsänhoitosuunnitelma, on samaan aikaan Århusin yleissopimuksen 6 artiklassa tarkoitettu ”erityinen toimi” ja kyseisen yleissopimuksen 7 artiklassa tarkoitettu ”ympäristöön liittyvä suunnitelma/ohjelma”. Metsänhoitosuunnitelmaa on Puolan tasavallan mielestä nimittäin pidettävä sekä Århusin yleissopimuksen 7 artiklassa ja direktiivin 2001/42 2 artiklan a alakohdassa että niiden täytäntöönpanemiseksi annetuissa Puolan lainsäädännön säännöksissä eli muun muassa ympäristötietolain 46 §:ssä tarkoitettuna ympäristöön liittyvänä suunnitelmana. Århusin yleissopimuksen 7 artiklan mukaan ympäristöön

liittyviin suunnitelmiin ja ohjelmiin sovelletaan vain Århusin yleissopimuksen 6 artiklan 3, 4 ja 8 kappaletta, kun taas ainoastaan ehdotetut toimet kuuluvat 6 artiklan soveltamisalaan kokonaisuudessaan.

- 151 Puolan tasavalta lisää, että Århusin yleissopimuksen 6 artikla koskee ”erityisiä toimia”, kun taas metsänhoitosuunnitelmassa ei määrätä mistään erityisistä toimista, joiden ajankohta ja täytäntöönpanopaikka siinä mainittaisiin, vaan ainoastaan kymmenen vuoden aikana suoritettavista tehtävistä.
- 152 Puolan tasavallan mukaan Århusin yleissopimuksen I liitteessä ei mainita metsänhoitosuunnitelmaa eikä tällaisen suunnitelman mukaisia toimenpiteitä, eivätkä ne siten kuulu kyseisen yleissopimuksen 6 artiklan 1 kappaleen a kohdan soveltamisalaan. Kyseisen yleissopimuksen 6 artiklan 1 kappaleen b kohdan osalta Puolan tasavalta katsoo, että sopimuspuolet voivat kussakin tapauksessa ratkaista, kuuluuko kyseessä oleva toiminta mainitun artiklan soveltamisalaan.
- 153 Puolan tasavallan mielestä komissio ei ole niiden siviilioikeudellisten muutoksenhakukeinojen osalta, joiden tarkoituksena on korjata metsänhoitosuunnitelmien sääntöjenvastaisuudet, selittänyt syitä sille, että se pitää kyseisiä oikeussuojakeinoja riittämättöminä, eikä sille, miksi ainoastaan oikeus riitauttaa metsänhoitosuunnitelmien hyväksymisestä tehdyt päätökset hallintotuomioistuimessa täyttää toisessa väitteessä tarkoitettuihin säännöksiin perustuvat vaatimukset.
- 154 Tältä osin se katsoo, että siviilikanteella voidaan kumota metsänhoitosuunnitelman mukaiset erityiset metsänhoitotoimenpiteet, joiden täytäntöönpanon metsänhoitoalue on hyväksynyt.

2. Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

a) Toisen väitteen tutkimatta jättämistä koskeva oikeudenkäyntiväite

- 155 Aluksi on muistutettava, että SEUT 258 artiklaan perustuvassa kanteessa on esitettävä väitteet johdonmukaisesti ja täsmällisesti, jotta jäsenvaltio ja unionin tuomioistuin voivat arvioida tarkasti sen unionin oikeuden rikkomisen laajuuden, josta jäsenvaltiota moititaan; tämä on välttämätön edellytys sille, että kyseinen jäsenvaltio voi käyttää hyödyllisesti puolustautumisoikeuksiaan ja että unionin tuomioistuin voi tutkia, onko jäsenyyssvelvoitteita jätetty noudattamatta väitetyllä tavalla (tuomio 28.4.2022, komissio v. Bulgaria (Meristrategioiden päivittäminen), C-510/20, EU:C:2022:324, 17 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 156 Komission kanteessa on erityisesti esitettävä johdonmukaisesti ja yksityiskohtaisesti syyt, joiden vuoksi se on vakuuttunut siitä, että kyseinen jäsenvaltio on jättänyt noudattamatta jotakin sille perussopimusten perusteella kuuluvista velvoitteista (tuomio 28.4.2022, komissio v. Bulgaria (Meristrategioiden päivittäminen), C-510/20, EU:C:2022:324, 18 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 157 Nyt käsiteltävässä asiassa komissio on väittänyt kannekirjelmässään, että Puolan tasavalta ei ole noudattanut luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan, luettuna yhdessä SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan, SEUT 216 artiklan 2 kohdan, perusoikeuskirjan 47 artiklan sekä Århusin

yleissopimuksen 6 artiklan 1 kappaleen b kohdan ja 9 artiklan 2 kappaleen kanssa, mukaisia velvoitteitaan, koska se on sulkenut pois ympäristönsuojelujärjestöjen mahdollisuuden riitauttaa metsänhoitosuunnitelmat tuomioistuimessa.

- 158 Toisen väitteensä perusteluissa komissio korostaa kyseisen luontodirektiivin säännöksen ja Århusin yleissopimuksen mainittujen määräysten sekä liitännäisesti SEUT 216 artiklan 2 kohdan välistä yhteyttä ja viittaa tältä osin merkityksellisenä pitämäänsä unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöön.
- 159 Niinpä ei voida väittää, ettei komissio olisi täyttänyt kannekirjelmänsä osalta sille edellä 155 ja 156 kohdassa mainitun oikeuskäytännön perusteella kuuluvia velvoitteita mainittujen Århusin yleissopimuksen ja EUT-sopimuksen määräysten osalta.
- 160 Kannekirjelmässä esitetyissä perusteluissa ei sen sijaan viitata lainkaan SEU 19 artiklan 1 kohdan toiseen alakohtaan ja perusoikeuskirjan 47 artiklaan, eikä niissä varsinkaan esitetä, miltä osin kyseiset unionin oikeuden säännökset ja määräykset ovat merkityksellisiä toisen väitteen ratkaisemiseksi, joten unionin tuomioistuimella ei ole syytä tarkastella kyseisiä oikeussääntöjä nyt käsiteltävän kanteen tarkastelun yhteydessä.
- 161 Lisäksi on mainittava, että se Puolan tasavallan väite, joka koskee kanteen kohteen ja edellä 126 kohdassa mainitun komission toisen väitteen yhteydessä esittämän päättelyn väitettyä epä johdonmukaisuutta, liittyy jäsenyysoikeuksien noudattamatta jättämistä koskevan kanteen aineelliseen tutkimiseen.
- 162 Edellä 127 kohdassa mainitun Puolan tasavallan väitteen osalta on riittävää muistuttaa, että SEUT 258 artiklalla käyttöön otetussa järjestelmässä komissiolla on jäsenyysoikeuksien noudattamatta jättämistä koskevan kanteen nostamisen osalta harkintavaltaa, eikä unionin tuomioistuimen tehtävänä ole arvioida kyseisen harkintavallan käytön tarkoituksenmukaisuutta (tuomio 18.11.2010, komissio v. Espanja, C-48/10, ei julkaistu, EU:C:2010:704, 32 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 163 Niinpä Puolan tasavalta ei voi tehokkaasti tukea väitettään, jonka mukaan kyseinen peruste on jätettävä tutkimatta siltä osin kuin se koskee ympäristönsuojelujärjestöjä, sillä, ettei komissio ole vedonnut toisen väitteensä yhteydessä siihen, ettei yleisöllä, jota asia koskee, kokonaisuudessaan ole Puolan lainsäädännön mukaan oikeutta saattaa asiaa tuomioistuimen käsiteltäväksi (ks. analogisesti tuomio 7.5.2009, komissio v. Portugali, C-530/07, ei julkaistu, EU:C:2009:292, 30 kohta).
- 164 Niinpä Puolan tasavallan esittämä komission kannekirjelmän toista väitettä koskeva oikeudenkäyntiväite on hylättävä.

b) Jäsenyysoikeuksien noudattamatta jättäminen

- 165 Luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan ensimmäisen virkkeen mukaan kaikki suunnitelmat tai hankkeet, jotka eivät liity suoraan alueen käyttöön tai ole sen kannalta tarpeellisia mutta ovat omiaan vaikuttamaan tähän alueeseen merkittävästi joko erikseen tai yhdessä muiden suunnitelmien tai hankkeiden kanssa, on arvioitava asianmukaisesti sen kannalta, miten ne vaikuttavat alueen suojelutavoitteisiin. Alueelle aiheutuvien vaikutusten arvioinnista tehtyjen johtopäätösten perusteella ja jollei 4 kohdan säännöksistä muuta johdu, toimivaltaiset kansalliset

viranomaiset antavat hyväksyntänsä tälle suunnitelmalle tai hankkeelle vasta varmistuttuaan siitä, että suunnitelma tai hanke ei vaikuta kyseisen alueen koskemattomuuteen, ja kuultuaan tarvittaessa kansalaisia.

- 166 Århusin yleissopimuksen 6 artiklan 1 kappaleen a kohdassa määrätään, että kukin sopimuspuoli soveltaa kyseisen artiklan määräyksiä I liitteessä luetelluille ehdotetuille toiminnoille myönnettäviä lupia koskeviin päätöksiin. Kyseisen määräyksen b kohdan mukaan kukin sopimuspuoli soveltaa kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti kyseisen artiklan määräyksiä myös sellaisia toimintoja koskeviin päätöksiin, joita ei ole lueteltu I liitteessä ja joilla voi olla merkittäviä ympäristövaikutuksia.
- 167 Kyseisen yleissopimuksen 9 artiklan 2 kappaleen mukaan kukin sopimuspuoli varmistaa kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti, että niillä, jotka kuuluvat yleisöön, jota asia koskee, ja joiden etua asia riittävästi koskee tai jotka väittävät oikeuksiensa heikentyvän – jos sopimuspuolen hallintolainkäyttöä koskevassa säännöstössä asetetaan tällainen edellytys –, on mahdollisuus saattaa tuomioistuimessa ja/tai muussa laillisesti perustetussa riippumattomassa ja puolueettomassa elimessä minkä tahansa mainitun yleissopimuksen 6 artiklan määräysten sekä vastaavasti muiden kyseisen yleissopimuksen asiaankuuluvien määräysten soveltamisalaan kuuluvan päätöksen, toimen tai laiminlyönnin asiasisällön tai niihin liittyvien menettelyjen laillisuus uudelleen tutkittavaksi kansallisen lainsäädännön määräysten mukaisesti ja rajoittamatta 6 artiklan 3 kappaleen soveltamista.
- 168 Komission kannekirjelmän toisen väitteen kohteena olevien metsänhoitosuunnitelmien osalta on muistutettava, että metsälain 6 §:n 1 momentin 6 kohdassa määritellään tällaisen suunnitelman olevan ”tiettyä aluetta varten laadittu metsänhoidon perusasiakirja, joka sisältää metsän tilan kuvauksen ja arvioinnin sekä metsänhoidon tavoitteet, tehtävät ja menetelmät”.
- 169 Metsälain 22 §:n 1 momentin mukaan ympäristöministeri hyväksyy valtion omistamia metsiä koskevan metsänhoitosuunnitelman ja valtion maatalousomaisuuteen kuuluvia metsiä koskevat yksinkertaistetut metsänhoitosuunnitelmat.
- 170 Tässä yhteydessä on muistutettava aluksi, että unionin tuomioistuimella on jo ollut tilaisuus tutkia Puolan lainsäädännössä tarkoitettu metsänhoitosuunnitelma luontodirektiivin kannalta ja soveltaa tässä yhteydessä kyseisen direktiivin 6 artiklan 3 kohdassa säädettyjä edellytyksiä (ks. vastaavasti tuomio 17.4.2018, komissio v. Puola (Białowieżan metsä), C-441/17, EU:C:2018:255, 106–193 kohta).
- 171 Niinpä kyseistä säännöstä, joka koskee ”kaikkia suunnitelmia tai hankkeita, jotka eivät liity suoranaisesti alueen käyttöön tai ole sen kannalta tarpeellisia, mutta ovat omiaan vaikuttamaan tähän alueeseen merkittävästi”, voidaan soveltaa metsälain 22 §:ssä tarkoitettuihin metsänhoitosuunnitelmiin.
- 172 Yhtäältä luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan ja toisaalta Århusin yleissopimuksen 9 artiklan 2 kappaleen välisistä suhteista on mainittava, että unionin tuomioistuin on jo todennut, että toimivaltaisten kansallisten viranomaisten mainitun 6 artiklan 3 kohdan yhteydessä tekemät päätökset ovat Århusin yleissopimuksen 9 artiklan 2 kappaleen soveltamisalaan kuuluvia päätöksiä riippumatta siitä, koskevatko ne vaatimusta saada osallistua lupamenettelyyn, suojellulla alueella toteutettavan suunnitelman tai hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnin tarpeellisuutta tai tällaiseen arviointiin perustuvien, suunnitelman tai hankkeen tällaisen alueen

koskemattomuudella aiheuttamia vaaroja koskevien johtopäätösten asianmukaisuutta ja ovatko ne itsenäisiä vai sisältyvätkö ne lupapäätöksiin (tuomio 8.11.2016, Lesoochranárske zoskupenie VLK, C-243/15, EU:C:2016:838, 56 kohta).

- 173 Luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan soveltamisalaan kuuluviin kansallisten viranomaisten päätöksiin, jotka eivät koske Århusin yleissopimuksen I liitteessä lueteltuja toimintoja, sovelletaan nimittäin mainitun yleissopimuksen 6 artiklan 1 kappaleen b kohtaa ja ne kuuluvat näin ollen kyseisen yleissopimuksen 9 artiklan 2 kappaleen soveltamisalaan siltä osin kuin niihin sisältyy toimivaltaisten viranomaisten ennen luvan myöntämistä tekemä arviointi siitä, voiko toiminnalla kyseessä olevassa tilanteessa olla merkittäviä ympäristövaikutuksia (tuomio 8.11.2016, Lesoochranárske zoskupenie VLK, C-243/15, EU:C:2016:838, 57 kohta).
- 174 Århusin yleissopimuksen 9 artiklan 2 kappaleen osalta on todettava, että kyseisellä määräyksellä rajataan jäsenvaltioiden harkintavaltaa siinä tarkoitettuja oikeussuojakeinoja koskevien menettelysääntöjen antamisessa, koska sillä annetaan ”laaja muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus” yleisölle, jota asia koskee ja johon kuuluvat kyseisen yleissopimuksen 2 artiklan 5 kappaleessa asetetut edellytykset täyttävät ympäristönsuojelujärjestöt (tuomio 8.11.2016, Lesoochranárske zoskupenie VLK, C-243/15, EU:C:2016:838, 58 kohta).
- 175 Tältä osin on todettava, että vaikka Århusin yleissopimuksessa ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kappaleen b kohdassa annetaan sopimuspuolina oleville valtioille tiettyä harkintavaltaa kyseessä olevan toiminnan merkittävien ympäristövaikutusten tutkimisen osalta, on kuitenkin niin, että kun otetaan huomioon edellä 172 ja 173 kohdassa mainittu oikeuskäytäntö, luontodirektiivissä konkretisoidaan ne vaatimukset, jotka unionin ympäristönsuojelun alalla on esitettävä ympäristövaikutusten merkittävyyden osalta. Eurooppalaisten suojelalueiden suojelutavoitteisiin kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia olisi lähtökohtaisesti pidettävä kyseisessä Århusin yleissopimuksen määräyksessä tarkoitettulla tavalla merkittävänä, joten ympäristönsuojelujärjestöillä on oikeus pyytää toimivaltaisia viranomaisia tarkastamaan tapauskohtaisesti, voiko ehdotetuilla toiminnoilla olla tällainen merkittävä vaikutus.
- 176 Edellä esitetyn perusteella on pääteltävä, että luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdassa, luettuna yhdessä Århusin yleissopimuksen 6 artiklan 1 kappaleen b kohdan ja 9 artiklan 2 kappaleen kanssa, määrätään Puolan tasavallalle kuuluvasta velvollisuudesta varmistaa, että ympäristönsuojelujärjestöillä on mahdollisuus saattaa metsälain säännöksissä tarkoitettujen metsänhoitosuunnitelmien aineellinen ja menettelyllinen lainmukaisuus tuomioistuimen käsiteltäväksi tehokkaasti siltä osin kuin kyseiset suunnitelmat kuuluvat luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan soveltamisalaan.
- 177 Tämän mahdollistamista koskevan lainsäädännön on täytettävä ympäristöoikeuden alalla unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti asetetut selkeys- ja täsmällisyysvaatimukset (ks. analogisesti tuomio 15.3.2012, komissio v. Puola, C-46/11, ei julkaistu, EU:C:2012:146, 27 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 178 Nyt käsiteltävässä asiassa on unionin tuomioistuimen käytettävissä olevan asiakirja-aineiston perusteella todettava, ettei Puolan lainsäädäntö täytä edellä 176 ja 177 kohdassa tarkoitettuja vaatimuksia.

- 179 Erityisesti metsälain 22 §:n 1 momentin, jossa säädetään, että ympäristöministeri hyväksyy metsänhoitosuunnitelman, osalta on todettava, että komissio on vedonnut kannekirjelmässään edellä 116 ja 117 kohdassa mainittuun Naczelny Sąd Administracyjny oikeuskäytäntöön, jonka mukaan tällainen hyväksymispäätös ei ole hallintopäätös, johon voidaan hakea muutosta tuomioistuimessa.
- 180 Vastauksessaan tähän komission väitteeseen Puolan tasavalta ei kiistä mainitun oikeuskäytännön olemassaoloa vaan vetoaa ainoastaan alemman oikeusasteen eli Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawien ratkaisuihin, joissa puolletaan mahdollisuutta riitauttaa ympäristöministerin metsänhoitosuunnitelmalle antama hyväksyntä hallintotuomioistuimessa.
- 181 Tältä osin on muistutettava, että huomioon ei voida ottaa yksittäisiä tai selvästi vähemmistössä olevia tuomioistuinten ratkaisuja, jos oikeuskäytännössä on vallalla muunlainen suuntaus, kuten ei myöskään tulkintaa, jonka kansallinen ylimmän oikeusasteen tuomioistuin on kumonnut (ks. analogisesti tuomio 9.12.2003, komissio v. Italia, C-129/00, EU:C:2003:656, 32 kohta).
- 182 Joka tapauksessa on niin, että jos tuomioistuinten kansallista lainsäädäntöä koskevat, huomioon otettavat tulkinnat poikkeavat toisistaan siten, että osassa päädytään soveltamaan mainittua lainsäädäntöä tavalla, joka ei ole ristiriidassa unionin oikeuden kanssa, ja osassa tavalla, joka on ristiriidassa sen kanssa, on todettava ainakin, että kyseinen lainsäädäntö ei ole kyllin selkeää ja täsmällistä, jotta varmistettaisiin sen soveltaminen tavalla, joka on sopusoinnussa unionin oikeuden kanssa (tuomio 9.12.2003, komissio v. Italia, C-129/00, EU:C:2003:656, 33 kohta).
- 183 Vaikka oletettaisiin toteennäytetyksi, että direktiivin säännösten kanssa sopusoinnussa oleva soveltaminen voidaan varmistaa kansallisten viranomaisten käytännöllä, tällä ei voida yksinään taata oikeusvarmuuden vaatimusten täyttämiseksi vaadittavaa selkeyttä ja täsmällisyyttä (ks. vastaavasti tuomio 26.1.2012, komissio v. Puola, C-192/11, ei julkaistu, EU:C:2012:44, 58 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 184 Ympäristönsuojelulain 323 §:n, johon Puolan tasavalta on vastineessaan viitannut ja jossa sen mukaan säädetään, että yleisessä tuomioistuimessa voidaan nostaa kanne, jolla pyritään olennaisilta osin riitauttamaan metsänhoitosuunnitelman täytäntöön panemiseksi toteutetut toimet, osalta on todettava yhtäältä, että kyseisessä säännöksessä oikeus nostaa kanne kyseisessä tuomioistuimessa annetaan ainoastaan henkilöille, joille on aiheutunut välitön vahingon uhka tai jotka ovat kärsineet vahinkoa laittomasta ympäristön vahingoittamisesta.
- 185 Århusin yleissopimuksen 9 artiklan 2 kappaleessa, jossa annetaan yleisölle, jota asia koskee, oikeus saada asiansa käsitellyksi tuomioistuimissa, ei kuitenkaan määrätä tältä osin edellytyksestä, joka koskee välitöntä vahingon uhkaa tai vahingon kärsimistä laittoman ympäristön vahingoittamisen seurauksena.
- 186 Toisaalta mainitussa ympäristönsuojelulain 323 §:ssä ei säädetä mahdollisuudesta tutkia metsänhoitosuunnitelmien aineellista ja menettelyllistä lainmukaisuutta, vaan siinä sallitaan ainoastaan vaatimus lainmukaisen tosiasiallisen tilanteen palauttamisesta ja ennalta ehkäisevien toimenpiteiden toteuttamisesta erityisesti ottamalla käyttöön välineitä tai laitteita, joiden tarkoituksena on estää uhka tai vahingoittaminen. Jos tämä osoittautuu mahdottomaksi tai kohtuuttoman vaikeaksi, voidaan vaatia riskin aiheuttaneen toiminnan lopettamista.

- 187 Tästä seuraa, että Puolan tasavallan unionin tuomioistuimelle esittämien seikkojen perusteella ei voida katsoa, että tällaisella oikeussuojakeinolla voitaisiin varmistaa tehokkaasti ympäristönsuojelujärjestöjen mahdollisuus saattaa luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan soveltamisalaan kuuluvat metsänhoitosuunnitelmat tuomioistuimen tutkittavaksi tällaisten suunnitelmien aineellisen sisällön ja hyväksymismenettelyn osalta.
- 188 Kaiken edellä esitetyn perusteella luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan, luettuna yhdessä Århusin yleissopimuksen 6 artiklan 1 kappaleen b kohdan ja 9 artiklan 2 kappaleen kanssa, rikkomista koskeva toinen väite on perusteltu.

V Oikeudenkäyntikulut

- 189 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut oikeudenkäyntikulujen korvaamista ja Puolan tasavalta on hävinnyt asian, viimeksi mainittu on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) Puolan tasavalta ei ole noudattanut luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 21.5.1992 annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna 13.5.2013 annetulla neuvoston direktiivillä 2013/17/EU, 6 artiklan 1 ja 2 kohdan, 12 artiklan 1 kohdan, 13 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 16 artiklan 1 kohdan sekä luonnonvaraisten lintujen suojelusta 30.11.2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/147/EY, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2013/17, 4 artiklan 1 kohdan, 5 artiklan a, b ja d alakohdan ja 9 artiklan 1 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se on antanut metsistä 28.9.1991 annetun lain (ustawa o lasach), sellaisena kuin se on muutettuna luonnonsuojelusta annetun lain ja metsistä annetun lain muuttamisesta 16.12.2016 annetulla lailla (ustawa o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz ustawy o lasach), 14b §:n 3 momentin, jossa säädetään, että hyvien metsänhoitokäytäntöjen vaatimuksia vastaava metsänhoito ei ole ristiriidassa erityisten luonnonvarojen, luonnonmuodostumien ja luonnonosien säilyttämistä koskevien säännösten, erityisesti luonnonsuojelusta 16.4.2004 annetun lain (ustawa o ochronie przyrody) 51 ja 52 §:n säännösten kanssa.**
- 2) Puolan tasavalta ei ole noudattanut direktiivin 92/43, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2013/17, 6 artiklan 3 kohdan, luettuna yhdessä tiedon saantia, yleisön osallistumisoikeutta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta ympäristöasioissa koskevan yleissopimuksen, joka on allekirjoitettu Århusissa 25.6.1998 ja hyväksytty Euroopan yhteisön puolesta 17.2.2005 tehdyllä neuvoston päätöksellä 2005/370/EY, 6 artiklan 1 kappaleen b kohdan ja 9 artiklan 2 kappaleen kanssa, mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole antanut tarpeellista lainsäädäntöä sen varmistamiseksi, että ympäristönsuojelujärjestöillä on mahdollisuus saattaa metsistä annetun lain säännöksissä tarkoitettujen metsänhoitosuunnitelmien aineellinen ja menettelyllinen lainmukaisuus tuomioistuimen käsiteltäväksi tehokkaasti.**

3) Puolan tasavalta veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Allekirjoitukset